

U NÁS

Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje

Lucie Baštová: Knihovnická ocenění 2025 – Setkání, které má smysl / s. 21

Adam Hošek: Z konference CASLIN, hackathonu demokracie / s. 26

Marek Nagy: Komiksový festival Prásk! jako příležitost / s. 27

U NÁS

Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje

Čtvrtletník

Náklad: 600 výtisků

Určeno knihovnám Královéhradeckého kraje

Vychází s finanční podporou
Královéhradeckého kraje

Šéfredaktor: Mgr. Petra Řoutilová

Redakční rada:

Bc. Vladimíra Buchtová, Miroslava Cvejnová,
Ester Horáková, Mgr. Adam Hošek,
Bc. Kateřina Hubertová, Mgr. Marta Lešková,
Mgr. Martina Opršalová Dašková, Bc. Eva Semrádová,
Mgr. Marta Pešková Stančková, Mgr. Eva Svobodová,
Markéta Tučková, Mgr. Vanda Vaníčková, Ph.D.

Korektury: PhDr. Božena Klabalová

Sazba, tisk: AD reklama, s. r. o., Trutnov

Vydává Studijní a vědecká knihovna
Hradecká 1250
500 03 Hradec Králové
tel. 494 946 200
e-mail: unas@svkhk.cz
<https://www.svkhk.cz/Pro- knihovny/Zpravodaj-U-nas.aspx>

Inzerci přijímá redakce.

Za původnost a obsahovou správnost ručí autor.
Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

Toto číslo vyšlo 11. 12. 2025.

MK ČR E 14191
ISSN 0862-9366 (Print)
ISSN 2571-4597 (Online)

Copyright 2022 Svkhk

Všechna práva vyhrazena. Žádná část nesmí
být reprodukována, uchovávána v rešeršním
systému nebo šířena jakýmkoliv způsobem
bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

KONTAKTY

**Studijní a vědecká knihovna,
Hradecká 1250, 500 03 Hradec Králové**

Telefonní ústředna: 494 946 200

Ředitelství: 205

Public relations: 203

Oddělení služeb knihovnám: 224

Meziknihovní služba: 219

OBSAH ČÍSLA

Na slovíčko

Digitální a inspirativní, to jsou knihovny roku 2025 3

Zkraje z kraje

Setkání skupiny pro obecní knihovny SKIP ČR v Černilově 4

Pověřené knihovny na webu Svkhk 4

Společně za kulturou 4

Mezinárodní seminář knihoven a odborníků ze zemí V4 4

Šumné knihovny

Knihovny oceněné v krajské soutěži 5

Naše téma

Týden pro Digitální Česko v Knihovně města Hradce Králové 9

Odvaha kliknout – digitální svět pro všechny generace. 10

Moudrost, empatie a technologie:

Jak knihovna v Jihlavě otevřela dveře digitální gramotnosti . . . 11

Prostory a vybavení knihoven

Rozkvětělé knihovny 12

Knihovna v moravské obci Kozojídky 13

Zaujalo nás

Těžký život informačního pracovníka 15

Klub přátel literatury, divadla a filmu 16

Muzeum dostalo darem Hájkovu kroniku 18

Jak na to

Roční uzávěrka.

Čtvrté zastavení nad knihovnickou statistikou 2025 19

Stalo se

Knihovnická ocenění 2025: Setkání, které má smysl 21

Ohlédnutí za konferencí Knihovny současnosti 2025 23

Mediální inspirace 24

Z konference CASLIN, hackathonu demokracie. 26

Komiksový festival Prásk! jako příležitost 27

Inspirační seminář Bookstart 29

Generační pohledy

„Že je gen Z online? A kdo není?“ 30

Okénko

Knihovna Okénka – české a slovenské knihy v srdci Londýna . . . 31

Kdo je

Čí knížky si nenechá ujít Lada Kabelová? 33

Regionální poklady

František Černý (21. 2. 1926 Jaroměř – 12. 6. 2010 Praha) . . . 34

Obálka:

Kamil Bouček na Festivalu Prásk! Foto Anna Jerolímová

Digitální knihovna Královéhradeckého kraje

Foto nad Do čísla přispěli:

Komiksový festival Prásk! v Knihovně města Hradce Králové

Studijní a vědecká
knihovna
v Hradci Králové

Fotografie použité v tomto čísle jsou z archivů jednotlivých knihoven nebo z jejich webových stránek.

Digitální a inspirativní, to jsou knihovny roku 2025

Petra Řoutilová

Milé kolegyně, milí kolegové, venku se brzy stmívá a to znamená, že právě čtete poslední letošní číslo našeho zpravodaje. Uzavíráme jím rok, v němž jsme se věnovali digitální gramotnosti, a v tomto čísle se k ní naposled vracíme jako k hlavnímu tématu. Rozhodně však ne naposled v našich textech, protože digitální svět bude součástí knihoven samozřejmě i nadále.

V rubrice **Naše téma** se ohlédneme za akci Týden pro Digitální Česko 2025, do které se zapojily i knihovny našeho kraje. Dozvíte se, jak se v Knihovně města Hradce Králové mluvilo o umělé inteligenci, jak ve Studijní a vědecké knihovně pomáhali seniorům s Portálem občana a jak v Jihlavě propojili technologie s empatií a hrami pro děti.

Zkraje z kraje je nová rubrika s krátkými zprávami o tom, co se v našich knihovnách děje. A že se děje! Pracovní setkání, přátelské návštěvy, nové služby i programy pro veřejnost dokazují, že knihovny se stále mění, a to k lepšímu.

Rubrika **Prostory a vybavení knihoven** přináší nejen informace o dotačních programech na rekonstrukce a vybavení knihoven, ale i konkrétní proměny. Dočtete se o moderní knihovně v moravských Kozojídkách, která se stala živým centrem obce, i o programu, díky němuž se mohou knihovny neustále vylepšovat.

V části **Zaujalo nás** nahlédneme do každodenní práce knihovníků. Jaké dotazy dostává informační pracovník v knihovně? Jak vznikl nový Klub přátel literatury, divadla a filmu? A co všechno může skrývat stará Hájkova kronika, kterou muzeum získalo do svých sbírek?

Rubrika **Jak na to** přináší praktické informace, tentokrát o roční uzávěrce a knihovnické statistice. Možná není nejzábavnější, ale rozhodně patří k těm, bez nichž se naše práce neobejde.

V části **Stalo se** se ohlížíme za významnými akcemi letošního podzimu. Nechybí zpráva o knihovnických oceněních v kraji. Představíme

vítěze krajské soutěže Knihovna roku i držitele cen Knihovnice/Knihovník roku a oceněné v soutěži MARK. Přidáváme také ohlédnutí za konferencemi Knihovny současnosti a CASLIN, které otevřely důležitá témata, jako jsou role knihoven v demokratické společnosti, práci s informacemi či využívání nových technologií.

Do kulturního dění knihoven nahlédneme skrze komiksový festival Prásk!, který do Hradce Králové přinesl spojení výtvarného umění, literatury a mladých autorů. A v inspirativním duchu pokračuje i seminář Bookstart, zaměřený na práci s nejmenšími dětmi.

Nechybí ani generační okénko, tentokrát o generaci Z z pohledu knihovnice z generace X, a také rozhovor s Ladou Kabelovou, ředitelkou náhodské knihovny, o vedení, čtení i přístupu k moderním tématům.

V rubrice **Okénko** se podíváme až do Londýna. Česká a slovenská škola Okénko tam provokuje knihovnu s více než 16 000 tituly a dokazuje, že čtenářství a jazyková kultura překračují hranice. A v **Regionálních pokladech** připomeneme osobnost profesora Františka Černého, významného teatrologa pocházejícího z Jaroměře.

Děkujeme všem autorům, kteří nám přispěli nejen do tohoto čísla, a vám, milí kolegové, přeje klidný konec roku a hodně energie do roku nového.

Redakce zpravodaje U nás

Setkání skupiny pro obecní knihovny SKIP ČR v Černilově

14. října proběhlo v Černilově setkání skupiny pro obecní knihovny. Program začal knihovnickou snídaní v kulturním a spolkovém domě. O dopolední program se postarala Mgr. Tereza Karlová z Městské knihovny v Jaroměři, která mluvila o spolupráci se školami a o tom, jak se dají k této spolupráci využít digitální technologie. Po přednášce byl čas na prohlídku zrekonstruovaného kulturního domu (původní evangelické školy),

oběd a prohlídku Místní knihovny v Černilově (knihovny Královéhradeckého kraje roku 2024). Odpolední program se věnoval lokální historii staré evangelické školy a osobnosti Bohuslava Horáka, manžela Milady Horákové, v podání Bc. Barbory Žárské a Jany Žárské.

Kontakt na autorku: petra.routilova@svkhk.cz

Pověřené knihovny na webu SvKHK

Na jaře se ředitelka Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, během svého prvního roku ve funkci, vydala společně s metodičkami SvKHK a kolegyněmi z oddělení vnějších vztahů a marketingu služeb SvKHK na cesty po kraji, aby se blíže seznámila s aktuálním děním v pověřených knihovnách, jejich činností, úspěchy i výzvami,

kterým čelí. Součástí návštěv bylo také natáčení propagačního videa a pořízení fotografií, které nyní spolu se základními informacemi o jednotlivých knihovnách najdete na webu a youtube kanále Studijní a vědecké knihovny.

Kontakt na autorku: petra.routilova@svkhk.cz

Společně za kulturou

Královéhradecký kraj spustil nový projekt, který má pomoci lidem s duševní nemocí začít si užívat i kulturní stránku života. Klíčovou roli hrají dobrovolníci, proškolení dobrovolnickým centrem Diecézní charity Hradec Králové, kteří lidem, pro které je problematické dostat se samostatně na výstavy, besedy, divadelní představení či jiné kulturní akce, jsou průvodcem a oporou. Mezi hlavní partnery projektu patří Divadlo Drak,

Filharmonie Hradec Králové, Hradecká kulturní a vzdělávací společnost, Galerie moderního umění v Hradci Králové, Muzeum východních Čech, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a Klicperovo divadlo. Ve všech těchto institucích mají dobrovolníci, doprovázející osobu s duševním onemocněním, vstup zdarma.

Kontakt na autorku: petra.routilova@svkhk.cz

Mezinárodní seminář knihoven a odborníků ze zemí V4

Ve dnech 7. až 9. května 2025 proběhl ve Státní vědecké knihovně v Banské Bystrici Mezinárodní seminář knihoven a odborníků ze zemí V4. Téma znělo: Inklúzia – sprístupňovanie – služby; výmena skúseností knižníc krajín V4. A protože Studijní a vědecká knihovna je sesterskou knihovnou, byli jsme také přivzváni. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové dlouhodobě spolupracuje jak se seniory a cizinci, tak se sociálně i zdravotně znevýhodněnými spoluob-

čany. Příspěvek, který měl název Vzdělávání jako prostředek inkluze pro seniory, sociálně znevýhodněné a cizince se zaměřil na činnost týkající se pořádání kulturních a vzdělávacích akcí pro seniory v rámci celoživotního vzdělávání a na inkluzi a adaptaci cizinců do českého prostředí prostřednictvím vzdělávání. Zajímá vás více? V tom případě si počkejte na další číslo zpravodaje U nás, kde najdete podrobný článek.

Kontakt na autorku: vladimira.buchtova@svkhk.cz

Knihovny oceněné v krajské soutěži

**Klára Havlová, Kateřina Hubertová,
Miloslava Koncošová, Petra Řoutilová,
Adéla Vlachová, Jan Wilda**

V minulém čísle zpravodaje jsme vám představili první tři knihovny nominované do soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje 2025. Nyní přichází na řadu trojice knihoven, které se v letošním roce umístily na předních příčkách a zaslouženě si odnesly ocenění za svou práci, nápaditost a přínos komunitnímu životu. Slavnostní vyhlášení proběhlo 15. října 2025 ve Studnici a vědecké knihovně v Hradci Králové a my vám nyní s radostí představujeme ty, které porotu zaujaly nejvíce.

Obecní knihovna Studnice

Odkaz na webovou stránku: knihovnastudnice.webk.cz

Počet obyvatel: 776

Otevírací doba: čtvrtek od 15.00 do 17.00 hodin

Knihovnice: Miloslava Koncošová

Pověřená knihovna: Městská knihovna Náchod

Umístění a vybavení knihovny

Knihovna ve Studnici nabízí velmi dobré prostorové i personální zázemí, které umožňuje kvalitní poskytování knihovnických služeb i jejich další rozvoj. Nachází se v centru obce, v budově společně s obecním úřadem a mateřským centrem. Celý historický objekt prošel rozsáhlou rekonstrukcí v roce 2000, interiér knihovny byl modernizován v roce 2023 díky dotaci Královéhradeckého kraje.

Prostory knihovny jsou bezbariérové, okolní exteriér je upraven jako klidná parková zóna s posezením. Pro dětské akce knihovna využívá i podkrovní prostory mateřského centra. V blízkosti se nachází základní škola a domov pro seniory, což přirozeně podporuje ko-

munitní spolupráci. Vztahy s vedením obce jsou velmi dobré a knihovna je součástí strategického plánování rozvoje obce. Knihovna je napojena na regionální automatizovaný knihovní systém a využívá služby pověřené knihovny v Náchodě.

Služby knihovny

Od roku 2017 zde působí paní Miloslava Koncošová, vychovatelka na místní základní škole. Její profesní zkušenosti se pozitivně odrážejí v práci s dětským publikem i v kvalitě akcí zaměřených na čtenářství. Knihovnice je komunikativní, aktivní, otevřená novým nápadům a pravidelně se vzdělává v odborných oblastech.

Obec pravidelně finančně podporuje nákup výměnných fondů a předplatného časopisů. Vlastní knižní fond se cíleně nebuduje. Knihovnice pružně zajišťuje meziknihovní výpůjčky a podle potřeby vybírá novou literaturu i přímo ve skladu v Náchodě.

Knihovna se aktivně zapojuje do celostátních projektů, jako jsou Noc s Andersenem, pasování prvňáčků, Týden knihoven, Bookstart – S knížkou do života či Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka. Velký důraz je kladen na rozvoj čtenářské gramotnosti, ale také na uchování místních tradic a poznávání lokální historie.

Mimo otevírací dobu knihovna slouží také jako zázemí pro vzdělávací aktivity – v dopoledních hodinách pořádá besedy a programy pro děti z mateřské i základní školy.

Obecní knihovna Studnice

Příklad významné akce uskutečněné v letech 2024–2025

Mezi realizovanými akcemi vynikají například divadlo Knihadýlko Ireny Fenykové (v rámci projektu Bookstart), edukativní program O sněženice a jarních květinách nebo oblíbené přespání v knihovně v rámci celoročního projektu školní družiny Prázdniny u babičky.

Čeho si na své knihovně nejvíce považujete, co se vám povedlo, co se nejvíc líbí návštěvníkům?

V knihovně si nejvíc považují přátelské atmosféry. Myslím, že se nám podařilo vytvořit místo, kam lidé chodí nejen pro knihy, ale i pro povzbuzení, setkání a úsměv.

Mám radost, že se u nás cítí dobře děti, dospělí i senioři, že knihovna opravdu žije s obcí.

Návštěvníkům se asi nejvíc líbí, že je u nás útulno, klid a dobrá nálada a že se tu pořád něco děje.

Obecní knihovna Studnice se umístila v soutěži Knihovna roku Královéhradeckého kraje na prvním místě.

Městská knihovna Lázně Bělohrad

Odkaz na webovou stránku: <https://knihovnalaznebelohrad.webk.cz/>

Počet obyvatel: 3 720

Otevírací doba: pondělí, středa, pátek: 13:00–16:00; úterý, čtvrtek: 9:00–12:00 a 13:00–18:00

Knihovník: Mga. Jan Wilda

Pověřená knihovna: Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně

Umístění a vybavení knihovny

Městská knihovna Lázně Bělohrad se nachází nedaleko zámeckého parku, v ulici Barákova č. p. 419. Sdílí budovu s místním sborem dobrovolných hasičů, který sídlí v prvním patře. Do prostor knihovny se vstupuje po schodišti do druhého patra. V roce 2016 prošla knihovna rozsáhlou rekonstrukcí, díky níž se výrazně rozšířila

Městská knihovna Lázně Bělohrad

ly možnosti pro pořádání besed, kulturních akcí a komunitních setkání.

Služby knihovny

Knihovna je organizační složkou města Lázně Bělohrad, které ji zřizuje a každoročně podporuje jak nákupem nového knižního fondu, tak financováním kulturních a vzdělávacích aktivit.

Čtenáři si mohou půjčovat ze široké škály knih, audioknih, časopisů (k dispozici jim je i místní zpravodaj Bělohradské listy) a z rozmanitého výběru deskových her. Knihovna však není jen místem, kde si lidé půjčují knihy – je to otevřený a bezpečný prostor, živé komunitní centrum, místo setkávání, sdílení a inspirace. Prostor, kde se mohou potkávat generace a kde kultura ožívá každý den.

Po celý rok nabízí pestrý program pro všechny věkové skupiny od nejmenších dětí a jejich (pra) rodičů až po seniory. Řídí se filozofií, že knihovna má být přirozeným centrem komunity – čítárnou, hernou, vzdělávacím i kulturním prostorem.

Klubíčko – Bookstart klub pro rodiče a prarodiče s malými dětmi – se koná jednou za 14 dní. Děti se zde už od útlého věku seznamují s knihovním prostředím prostřednictvím tematických dílniček, smyslových aktivit a předčítání. Zároveň

jde o příležitost k pravidelnému setkávání dospělých i dětí v příjemném a přívětivém prostředí.

Klub Dračí doupě – pravidelné setkávání s dětmi z 8. třídy u deskové hry Dungeons and Dragons. Skupina dobrodruhů zde zažívá napínavé příběhy a reaguje na podněty vyprávěče – pána jeskyně. Bez mobilních telefonů, jen s vlastní fantazií a představivostí vytvářejí zcela jedinečné příběhy.

Návštěvy škol a školek jsou nedílnou součástí činnosti knihovny. Intenzivně spolupracují s místními školními i předškolními zařízeními. Děti do knihovny pravidelně docházejí na připravené programy, které zahrnují čtenářskou dílnu, výtvarné aktivity a diskuse nad příběhy. Vrcholem roku bývá pasování prvňáčků na čtenáře, které knihovna pořádá ve spolupráci s městským kulturním střediskem a paní starostkou. Formou divadelního představení vtáhne děti do příběhu, a ty pak slavnostně vstupují do světa knih.

Příklad významné akce uskutečněné v letech 2024–2025

Knihovna se aktivně podílí na celé řadě kulturních a vzdělávacích akcí, jako jsou cestovatelské přednášky, autorská čtení nebo praktické workshopy. Za zmínku stojí například beseda o fermentaci Zkvašeno s Vládou Sojkou, kdy si přímo v knihovně nejen návštěvníci vyhrnuli rukávy a s chutí nakládali zeleninu.

Každoročně se také knihovna podílí na přípravě festivalu Knižní lázeň, který je oslavou literatury, malých nakladatelství, autorského slova a hudby. Festival nabízí výstavy, čtení, prodej knih i koncerty a je výsledkem spolupráce s městským kulturním střediskem.

Novinkou v nabídce je galerie Na Schodišti, kde jsou plánovány výstavy místních umělců a umělkyní – další způsob, jak dát prostor tvořivosti a talentu lidí z okolí.

Čeho si na své knihovně nejvíc považujete, co se vám povedlo, co se nejvíc líbí návštěvníkům?

Na knihovnářích obecně jsem už odmala obdivoval to množství informací, vědomostí a příběhů, které si člověk může za cenově dostup-

ný registrační poplatek vypůjčit, anebo zdarma studovat na místě. Knihovny mě provázely mémi studii a trávil jsem v nich ohromné množství času. Byly mým druhým obývánkem. Doufám, že návštěvnictvo, ať už malé či velké, nachází v naší knihovně podobné útočiště, kde člověk může aspoň na chvíli zapomenout na starosti všedních dnů a třeba se skrze knihy ponořit do jiných světů a situací. Jsem moc hrdý na to, že k nám pravidelně chodí stále více škol a školek a že čím dál víc dětí navštěvuje knihovnu i odpoledne po škole, hrají si, nebo jen tak zevlují. A to je v pořádku, protože knihovna má být místem pro setkávání i odpočinek.

Městská knihovna Lázně Bělohrad skončila v soutěži na druhém místě.

Obecní knihovna Blešno

Odkaz na webovou stránku: <http://www.blesno.cz/obecni%2Dknihovna/os-2982/p1=2718>

Počet obyvatel: 445 obyvatel, z toho 91 dětí

Otevírací doba: čtvrtek 18–20 h.

Knihovnice: Šárka Jonášová

Pověřená knihovna: Knihovna města Hradce Králové

Umístění a vybavení knihovny

Obec Blešno najdete v okrese Hradec Králové podél silnice I/11 na půli cesty mezi Hradcem

Obecní knihovna Blešno

Králové a Třebechovicemi pod Orebem. Budovu knihovny a obecního úřadu pak uprostřed obce, viditelnou a přístupnou každému. Obec je součástí mikroregionu Třebechovicko a MAS Nad Orlicí, o. p. s.

Knihovna v Blešně byla dlouhé měsíce kvůli rekonstrukci objektu mimo provoz. Pro kanceláře obecního úřadu a knihovnu se chystaly zcela nové místnosti. Na vybavení knihovny byla získána dotace z fondu Královéhradeckého kraje – Program obnovy venkova. Znovuotevření knihovny proběhlo ve zcela nových prostorách a s novou paní knihovnicí Šárkou Jonášovou v roce 2023. Knihovna se otevřela, nabrala nový dech a zahájila novou, moderní etapu. Knihovnu samotnou tvoří jedna přiměřeně velká, nebo spíš menší, ale zajímavě vybavená půjčovna. Aby knihovna mohla provozovat všechny aktivity, které se v Blešně dějí, využívá i víceúčelovou zasedací místnost obecního úřadu u knihovny. Zcela bezbariérové prostory jsou mimo velmi praktické kuchyňské a sociální zázemí vybaveny wifi a multimediální obrazovkou.

Knihovna má automatizovaný knihovní systém: je od roku 2020 zapojena do Tritius REKS Knihovny města Hradce Králové, který spojuje databáze regionálních knihoven do jedné, přístupné online. Knihovna nemá vlastní webovou prezentaci, využívá stránku obce, kde má vlastní oddíl. Ten obsahuje základní informace o knihovně dle metodického doporučení pro knihovníky v obcích do 3 000 obyvatel. Webové stránky malých knihoven a díky REKS i webový katalog. Facebook je novinka. Mimo to má knihovna vlastní WhatsApp skupinu, k prezentaci a informování občanů používá i obecní mobilní aplikaci Česká obec.

Služby knihovny

V nových prostorách, s novým nábytkem a novou paní knihovnicí knihovna rozkvetla a přibylí i čtenáři, hlavně předškolního a školního věku. K nejmenším čtenářům má paní knihovnice nejbližší díky svému hlavnímu zaměstnání v MŠ. Knihovna se zapojuje do celorepublikových kampaní (např. Březen měsíc čtenářů), je v projektu

S knížkou do života Bookstart. V knihovně probíhají aktivity nejen pro děti a jejich rodiče. Konají se tam cestopisné besedy, herní odpoledne, dny otevřených dveří a autorská čtení. V nabídce služeb má půjčování deskových a karetních her a zpřístupňuje kroniky a fotoalba místního sportovního klubu. Má i plány do budoucna. Na podzim by v knihovně chtěli založit klub čtenářů, iniciovat setkání knihovníků mikroregionu Třebechovicko a na jaře se zapojit do Noci s Andersenem.

A jak říká pan starosta: „*Nejtěžším úkolem bude udržet nastavenou latku.*“ My ale vidíme, že ta symbióza OÚ s knihovnou funguje, a tak o Blešno strach nemáme.

Pana starostu, Mgr. Miloše Buroně, jsem požádala o odpovědi na následující dvě otázky:

Kterou významnou akci uskutečněnou v letech 2024–2025 byste jako dobrý příklad práce knihovny vybral?

Starosta: „*Z akcí, které proběhly, si nejvíce vážím asi interaktivního představení Lídy Helligerové „Lidová písnička – na louce kytička“, protože souviselo nejen s knihami, ale i s etnografií – prezentací téměř zaniklých lidových hudebních nástrojů. To bylo nesmírně zajímavé a kromě zábavy i poučné. Konalo se ale již v roce 2023.*

Za roky 2024–2025 považuji za nejvýznamnější interaktivní autorská čtení, která se zde konala s Adolfem Dudkem a Annou Langerovou. Myslím, že pro děti i pro dospělé je zajímavé se setkat s jakýmkoliv spisovatelem a povídat si o vzniku knížky. No a pan Dudek je prostě pan Dudek, k tomu asi ani není potřeba nic říkat. Kdo s ním měl tu čest, tak ví...“

Čeho si na své knihovně nejvíc považujete, co se vám povedlo a co se nejvíc líbí návštěvníkům?

Starosta: „*Na první dobrou mě napadne prostorové vybavení knihovny, zejména originální nábytek, ušitý knihovně na míru. Na to jsem opravdu hrdý. Když si zpětně uvědomím trnitou cestu, která vedla až do finále, tak si strašně vážím toho, že jsme necouvlí a dotáhli to do konce.*

ŠUMNÉ KNIHOVNY

Vlastně i s přípravou prostoru pro novou knihovnu. Také si na tom považuji spolupráce s paní architektkou. Ta byla kromě profesionálního přístupu příjemná i po lidské stránce, což také není samozřejmost. Myslím si, že prostor knihovny a její vybavení oceňují i návštěvníci – je to pěkné, malé, účelné i veselé.

No ale hlavně v první řadě jsem měl jmenovat paní knihovnici Šárku Jonášovou. Velmi si vážím

její práce a děkuji jí i všem čtenářům za důvěru.“

Obecní knihovna Blešno se umístila v soutěži na třetím místě.

Všem knihovnám gratulujeme!

Kontakt na redakci: petra.routilova@svkhk.cz

NAŠE TÉMA

Týden pro Digitální Česko v Knihovně města Hradce Králové

Iva Košťálová

Již čtvrtým rokem se po celé České republice konal Týden pro Digitální Česko. Letos probíhal od 9. do 14. září. Organizace napříč republikou pořádaly kurzy, přednášky, školení a setkání s cílem rozvíjet digitální dovednosti napříč generacemi. Knihovna města Hradce Králové se ve spolupráci s Europe Direct Hradec Králové a Eurocentrem Hradec Králové do projektu také zapojila. Veřejnosti, a převážně seniorům, jsme nabídli setkání s kpt. Mgr. Evou Vik z oddělení prevence Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje na téma *Jak nenaletět na internetu*. Na přednášku dorazili dokonce senioři ze Smiřic a z Předměřic nad Labem. Paní kapitánka varovala přítomné před různými typy podvodů, jako jsou např. falešné webové stránky, nebezpečné odkazy, telefonáty typu „podvodný bankéř“ atd. Uvedla také konkrétní návody, jak postupovat, pokud se staneme terčem takového podvodu. Nejen díky její uniformě a výbornému projevu si návštěvníci brali její rady k srdci a aktivně se ptali. Jednomu z nich dokonce během přednášky přišla na telefon podvodná SMS, takže nechyběla ani názorná ukázka.

Další akcí v rámci Týdne pro Digitální Česko byla přednáška Mgr. Kláry Rybenské, Ph.D., z Univerzity Hradec Králové na téma *AI pro*

knihovniky. Doktorka Rybenská nás seznámila s novinkami v oblasti umělé inteligence. Ukázala nám, jak se jednotlivé nástroje zdokonalily, a poradila nám, jak bychom je mohli využít ve své práci.

Abychom mohli předávat informace o digitalizaci státu našim návštěvníkům, absolvovalo patnáct knihovníků kurz pořádaný organizací Elpida. Jednalo se o tři šestihodinová setkání zaměřená na nástroje digitalizace ČR, digitální identitu, datové schránky a další digitální služby státu. Lektor Ondřej Hlavín nás seznámil s tím, jak předávat informace o těchto službách převážně seniorům, kteří v této oblasti tápou. Sám má bohaté zkušenosti v rámci Elpidy s vedením kurzů a poradny

pro seniory. Digitální dovednosti se stávají nedílnou součástí našich životů, a kdo je neovládá, může čelit sociálnímu vyloučení. Proto je důležité, aby knihovny lidem pomáhaly se v digitálních

službách orientovat a přizpůsobit se změnám ve společnosti.

Kontakt na autorku: kostalova@knihovnahk.cz

Odvaha kliknout – digitální svět pro všechny generace

Vladka Buchtová

Týden pro Digitální Česko – největší celostátní vzdělávací akce v oblasti digitalizace. Je to událost, kdy nejen v knihovnách rezonuje toto důležité téma, a to formou kurzů, školení, přednášek i setkání pro širokou veřejnost. Letošní ročník se zaměřil na tři klíčové oblasti: Digitální budoucnost práce, Digitální svět pro každého a Digitální technologie zítřka. Jedná se o otázky, které by měly zajímat všechny. Umělá inteligence stále více proniká do různých profesních oblastí, a proto je nezbytné věnovat jí pozornost např. i v otázce rekvalifikace. Zavírat nad touto problematikou oči s tím, že takhle společnost zhloupne, asi nemá smysl. Pojdme zhloupnutí předejít a naučme se, jak nejlépe AI využívat, a to můžeme právě prostřednictvím kurzů. Budoucnost je digitální a je důležité nenechat se dotlačit k digitální exkluzi. To se týká hlavně seniorů a starších dospělých. Právě pro ně Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové připravila dvě školení, a to Moderní formy komunikace se státem, kde se účastníci seznámili s Portálem občana, bankovní identitou, ale také například datovou schránkou. Přestože název vypadá poněkud složitě, ihned po výzvě k přihlášení do kurzu se seniory začali hlásit a brzy bylo školení naplněno. Zde se dozvěděli výše zmíněné, stejně jako základní fakta o e-dokladech, tedy proč a jak efektivně komunikovat se státem elektronicky a proč se toho nebát. Ještě větší rychlostí se naplnil kurz Úvod do světa umělé inteligence. V rámci workshopu se dříve narození dozvěděli o umělé inteligenci, co to je, jak vznikla a nač si dát pozor při jejím používání, a vydali se objevovat možnosti a schopnosti běžně dostupných chatovacích nástrojů. Zde byl přesah zájemců opravdově velký, a proto

v budoucnu chystáme kurzy další. Reakce na obě školení byla veskrze pozitivní: „Obě školení byla zajímavá, alespoň pro mě. Dozvěděli jsme

se detaily ohledně bankovní identity, jak se přihlašovat do Portálu občana, a pro mě bylo překvapením, že existuje např. portál pro pacienty FN HK. Ve druhém školení bylo super seznámit se s ChatGPT, který lze využít i k výuce, což jsem dříve netušila.“ „Za mě byla obě školení přínosná. Jsem už starší ročník narození, proto oceňuji, že existuje možnost, že nám někdo detailně a trpělivě vysvětlí tyto moderní postupy, s nimiž bychom si sami asi neporadili (já tedy určitě ne).“ „ANO, jsem ráda, že jsem mohla absolvovat! Do té doby jsem se zbytečně bránila! Děkuji vám moc za vaši práci:-)“, anebo úderné „No to je přece jasné, že (to) bylo fajn. Už i já se umím zeptat. AI mi to vyhledá i porovná. Ještě ke všemu z různých hledisek. Víte, jak bych se nahledala...?“ V podobném duchu se nesla i další zpětná vazba, která nás samozřejmě potěšila a ukázala, že se seniory razantních změn nebojí.

Oba kurzy proběhly 10. září a byly zdarma. Lektorkou byla Ing. Hana Čepová, která se vě-

nuje různým tématům digitálního vzdělávání seniorů a školí především způsob, jak se bezpečně pohybovat v digitálním prostředí. Oba kurzy pořádala nezisková organizace Právě teď!, o. p. s., jejímž posláním je změnit vnímání problematiky stáří a stárnutí. A tato problematika, ať už se nám to líbí, nebo ne, se týká nás všech. Nejedná se tu jen o školení a kurzy, ale také různé další aktivity podporující mezigenerační dialog a i to je v dnešní době velmi potřeba, aby se pomyslné sociální nůžky neotevíraly příliš.

Touto akcí ale digitální vzdělávání nekončí, v knihovně dále probíhají kurzy v rámci projektu Seniori do onlinu, kde se zájemci seznamují s ovládáním chytrého telefonu nebo tabletu, či školení v práci s grafickým programem Canva. A stále rostoucí zájem seniorů nás ubezpečuje, že jsme se vydali správnou cestou.

Kontakt na autorku:

vladimira.buchtova@svkhk.cz

Moudrost, empatie a technologie: Jak knihovna v Jihlavě otevřela dveře digitální gramotnosti

Radka Spěváčková

Týden pro Digitální Česko 2025 se stal v Městské knihovně Jihlava víc než jen sérií akcí – byl to skutečný most mezi světy. Mezi generacemi. Mezi technologiemi a lidmi, kteří se jich obávají. A mezi knihovnou a těmi, kdo ji dosud vnímali jen jako prostor pro tištěné knihy.

Naše knihovna se v týdnu od 8. do 12. září 2025 stala místem setkávání, inspirace i podpory. Díky pestrému programu jsme oslovili děti i dospělé publikum, seniory, pedagogy, všechny, komu se chtělo dozvědět se víc – bez stresu a s lidským přístupem.

AI a tvůrčí psaní? Ano, i to se dá učit!

Jedním z vrcholů týdne byl **vzdělávací program pro středoškoláky**, který k nám přivedl čtvrtý ročník studentů Střední odborné školy sociální u Matky Boží. Tématem bylo „Tvůrčí psaní s umělou inteligencí“ – workshop, který ukázal, že AI nemusí být jen nástrojem pro techniky, ale může být inspirativním partnerem při hledání nápadů, tvorbě zápletek i budování postav.

Pod vedením lektora Petra Pláteníka se studenti ponořili do světa digitální kreativity. Společně tvořili příběhy, přemýšleli o etice, stylu i autenticitě. Během hodiny zažili, jak může člo-

věk s pomocí AI objevovat nové způsoby vyprávění, ale zároveň zůstat sám sebou.

Kyberšmejdí pod lupou – divadlo, které otevírá oči

Středa večer patřila osvětové akci „*Kyberšmejdí pořad útočí aneb Jak se bránit podvodníkům po telefonu*“, kde se spojila síla divadla, policejní prevence i odborné debaty. Herci Horáckého divadla a emeritní plukovník Policie ČR Antonín Křoustek jako zástupce Bílého kruhu bezpečí předvedli tři scény, které doslova mrazily – falešný bankéř, podvodný e-shop a rychlé investice.

Po každé ukázkě následovala diskuse, během níž si účastníci osvojili zásadní dovednosti sebe-

ochrany v digitálním prostoru. Pro mnohé to byla první zkušenost, kdy se o online podvodech dozvěděli otevřeně a bez odborného balastu.

„Bylo to velmi silné. Sama jsem zažila podobnou telefonát a vím, jak snadno může člověk nalestět,“ svěčila se herečka během diskuse. A nebyla jediná – hned několik návštěvníků sdílelo vlastní zkušenost ze ztrátou peněz.

Umělá inteligence jednoduše – i pro ty, kdo se jí bojí

Čtvrteční podvečer patřil přednášce „Umělá inteligence jednoduše“. Zkušený učitel informatiky Jiří Hrodek z jihlavské ZŠ Seifertova přilákal do knihovny pestrá směsí návštěvníků od zvědavých seniorů až po rodiče se staršími dětmi. A zcela naplnil očekávání.

Jeho přístup – lidský, věcný, vtipný – umožnil posluchačům pochopit, co to vlastně AI je, kde ji každý den potkáváme a jak ji můžeme bezpečně využívat. Praktické ukázky, otevřená diskuse a atmosféra bez ostychu vytvořily bezpečný prostor pro otázky, které jinde nezazní.

„Přišla jsem, protože mě zajímá, co to vlastně ta umělá inteligence je. Přednáška byla srozumitelná, ale některé věci už byly pro mě složitější. I tak jsem ráda, že jsem přišla,“ uvedla jedna z návštěvnic ze starší generace.

Digitální poradna – někdy stačí jen zeptat se

Každý den během celého týdne fungovala v internetové studovně „Digitální poradna – zeptejte se“, tedy místo, kam mohli návštěvníci přijít s vlastním mobilem či tabletem a bez ostychu se zeptat na „základní věci“.

Od zapnutí telefonu po nastavení aplikací, na připojení na wifi či na posílání e-mailu nebo na radu, jak si uspořádat vlastní kalendář. Naše

knihovnice věnovaly každému zájemci 30 minut individuální pomoci. Tento tichý, ale nesmírně důležitý pilíř celého týdne znamenal obrovský přínos zejména pro starší generaci.

„Nejvíc si cením toho, že si s námi někdo sedne a opravdu nás vyslechne. To je dnes vzácné,“ řekl jeden z návštěvníků. Právě osobní přístup a trpělivost jsou podle seniorů hlavní devízou naší knihovny.

Digitální hřiště pro děti a rodiče

Nezapomněli jsme ani na nejmladší. Během celého týdne byla knihovna dějištěm „Digitálního hřiště – QR kódové stezky“, která provedla děti (a jejich rodiče) nenápadně digitálním světem formou hry, objevování a radosti z vyřešených úkolů. Děti tak mohly přirozeně zažít, že technologie není jen obrazovka, která je činí pasivními, ale i aktivní cesta k dobrodružství.

Závěrem: knihovna jako most

Týden pro Digitální Česko 2025 v Jihlavě ukázal, že knihovna může být **mostem mezi světem technologií a těmi, kdo se v něm dosud necítí doma**. Nabídlí jsme nejen odborný obsah, ale především bezpečné a lidské prostředí, kde není ostuda se ptát.

Získali jsme nové návštěvníky, oslovili mladší generaci a rozšířili představu o tom, co všechno knihovna dnes znamená. Věříme, že právě v takových aktivitách se skrývá budoucnost knihoven – jako míst poznání, důvěry a podpory.

Kontakt na autorku: edukator@knihovna-ji.cz

Kontakt na knihovnu:

[Městská knihovna Jihlava | www.knihovna-ji.cz](https://www.knihovna-ji.cz)

PROSTORY A VYBAVENÍ KNIHOVEN

Rozkvetlé knihovny

Eva Semrádová

Rozkvetlé či znovuzrozené knihovny, tak ří-

káme v poslední době venkovským knihovnám, které získaly pro svoji činnost nové či rekonstruované prostory. Nové umístění a vybavení

knihovnických prostor bývá klíčové pro vznik **skutečné knihovny**, která už není jen bodem, kde se půjčují knihy. Venkovská knihovna by měla být pro obyvatele obce místem, kam se naučí chodit za kulturou, na sousedská setkání, kde je vždy připraveno něco zajímavého pro děti, kde je příjemné trávit volný čas. Taková knihovna se stává významnou společenskou institucí, reprezentuje svou obec a potvrzuje se tak účelnost investice do její proměny.

Modernizace obecních knihoven podporují již po několika let **krajské dotační programy**. Poprvé se dotační titul na podporu modernizací malých knihoven objevil v roce 2016 v Jihomoravském kraji a právě do rozkvetlých knihoven tohoto kraje se často jezdí pro inspiraci. Jednou z knihoven, pro kterou zřizovatel získal krajskou finanční pomoc i opakovaně, je Místní knihovna Kozojídky, která se nám představuje v následujícím článku.

Krajské dotace jsou mnohde impulzem pro starosty a zastupitele, aby modernizaci knihovny vůbec začali plánovat, a proto se obdobné programy na podporu knihoven vyhláší i v dalších krajích. V našem Královéhradeckém kraji existuje krajská finanční podpora pro rekonstrukce a nákup vybavení do knihoven již tři roky a na přelomu listopadu a prosince bylo možné podávat nové žádosti pro rok 2026.

Dotační program Královéhradeckého kraje Modernizace prostorového a technického vy-

bavení knihoven pro rok 2026 umožňuje získat finanční podporu v rozmezí 30 000 Kč – 200 000 Kč s podílem dotace na uznatelných výdajích 70 %. Na jeho realizaci bylo předběžně vyčleněno 1 700 000 Kč. Knihovny nebo jejich zřizovatelé opět mohli zažádat o finanční prostředky na technické vybavení (například počítače, tiskárny, promítací zařízení, software, upgrade webu), na drobné stavební úpravy (například pro zajištění bezbariérovosti prostor), na nákup mobiliáře pro vnitřní i venkovní prostory knihovny včetně výdajů na zpracování architektonické studie interiéru. Pro podání žádosti je potřeba mít kromě rozpočtu připravenou fotodokumentaci současného stavu a podle charakteru záměru i architektonický návrh či studii interiéru, která bude charakterizovat plánovanou modernizaci. Nově je také povinnou součástí žádosti posouzení projektu pověřenou knihovnou.

Systém krajské podpory obecních knihoven je úspěšný, rozkvetlých knihoven přibývá. Sledujte aktuální výzvy, využívejte odborné rady svých metodiků a připravujte si společně se zřizovateli kvalitní projekty. Ani využití dotace opakovaně v dalším roce není vyloučeno a čas na podání žádosti bývá omezený.

Kontakt na autorku:

eva.semradova@seznam.cz

Knihovna v moravské obci Kozojídky

Aneta Davidová

Místní knihovna Kozojídky se nachází v okrese Hodonín v Jihomoravském kraji, který leží na úpatí malebných Bílých Karpat. Obec Kozojídky má v současné době 565 obyvatel. Knihovna se těší velkému zájmu čtenářů, a to od malých dětí až po seniory. Otevřeno máme dva dny v týdnu. Pondělí je věnováno dětským čtenářům a jejich rodičům. Středa je určena pro dospělé, studenty a seniory. Knihovna je navštěvována čtenáři z naší obce a okolních vesnic. V roce 2022 zís-

kala ocenění Top komunitní knihovna Jihomoravského kraje.

Knihovna prošla v posledních letech několika změnami, a to díky dotačnímu programu „Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje“, schválenému Radou Jihomoravského kraje. Měli jsme možnost čerpat tuto dotaci již čtyřikrát a společně s finanční účastí obce vzniklo nové, větší a útulné místo pro čtenáře.

Do roku 2024 byla knihovna umístěna do prostor o velikosti cca 24 m² – tvořila ji jedna bezbariérová místnost v přízemních prostorách obec-

PROSTORY A VYBAVENÍ KNIHOVEN

V prvním pololetí se v modernizované knihovně v moravských Kozojídkách uskutečnilo 20 akcí. Nejčastěji to jsou programy pro děti, které tvoří více než 40 % čtenářů této knihovny.

Foto Aneta Davidová

ního úřadu. Knihy byly až do roku 2022 uloženy ve starých železných regálech, které jsme díky dotačnímu programu vyměnili za nové dřevěné. Knihovna získala veškeré potřebné technické vybavení. Byly pořízeny nové počítače, tiskárna, propagační banner, projektor, plátno, velká reprodukční bedna s mikrofonom, laminovací stroj. Díky tomuto vybavení se naše knihovna stala velmi aktivní součástí obce a máme mnohem širší možnosti pro přípravu programů.

Největší událostí v knihovně byla dlouho plánovaná rekonstrukce a stěhování do nových prostor, které se uskutečnilo v polovině roku 2024. Nové prostory nám obec poskytla v bývalé hasičské zbrojnici, která je součástí budovy obecního úřadu. Rekonstrukce byla financována

obcí a dotačním programem pro obecní knihovny Jihomoravského kraje. Rekonstrukce trvala tři měsíce; bylo nutné bourání a stavění zdí, aby vznikla vstupní chodba, a vybourání vstupních dveří do chodby obecního úřadu. Byla opravena elektroinstalace, podlahy, světla, omítky, výmalba. Celá akce probíhala s dozorem odborného projektanta a do realizace nových prostor byly promítnuty náměty od knihovnic a účetní obce. Získali jsme dvě krásné nové místnosti – oddělení pro děti a oddělení pro dospělé čtenáře. Knihovnu tvoří tři oddělené místnosti o celkové výměře 100 m², nacházejí se v přízemí obecního úřadu a jsou bezbariérové. Regály ze staré knihovny byly použity do nové knihovny a volné plochy vyplnily regály nové. Byla pořízena nová křesla

k počítačovým stolům a židle k hlavnímu stolu. Naše nová knihovna nemůže konkurovat knihovnám velkých měst a obcí, ale pro nás to znamená obrovský pokrok a velkou změnu. Určitě je namístě zdůraznit, že pro svou činnost máme možnost využívat i veškeré prostory obecního úřadu, jako je kulturní sál, zasedací místnost, kuchyň a sklad nádobí.

V letošním roce jsme díky krajské dotaci a finanční podpoře obce mohli pořídit 3D tiskárnu a nový počítač s webkamerou. Velkou očekávanou změnou bude nový knihovní systém Tritius. Do budoucna bychom knihovnu chtěli dovybavit ještě dalšími novými regály a úložnými policemi, které by umožnily větší přehlednost v odborné literatuře.

Všechno technické vybavení nám velmi usnadňuje práci se čtenáři. Můžeme nabídnout velkou škálu akcí a aktivit. V letošním roce jsme pro děti organizovali karneval, spoustu vzdělávacích akcí pro dětské centrum, školky a školy. Od ledna využíváme senzorkové hraní, které nám pomáhá převádět příběhy z knih do reálného světa. Díky tomuto hraní dokážeme zaujmout děti velkého věkového rozdílu. Pořádali jsme pro ně Noc s Andersenem, vynášení Morény. Velký úspěch

měla tři sezení s názvem V rytmu jara. Proběhlo setkání s paní spisovatelkou Lucií Hlavinkovou a s dentální hygienistkou Annou Březinovou. V rámci oslav Dne dětí pořádala knihovna Dinopárty se soutěжами, hrami a tancováním. Poslední akcí bylo Lidské tělo. Obrovský zájem čtenářů musí být mnohdy omezen počtem přihlášených účastníků. Pro dospělé jsme v letošním roce organizovali cestopisnou besedu Cesta do Norska za polární září a kurz pro ženy a dívky Zdobení velikonočního beránka. O prázdninách jsme uvítali hosty z vašeho Královéhradeckého kraje, z českých Kozojídek, které leží u Nového Bydžova.

Všechny zmiňované programy, aktivity a vybavení se uskutečňují díky velké podpoře pana starosty, který naší knihovně fandí, a díky mé rodině, která nám se vším pomáhá a má pro mou činnost knihovnice pochopení, protože je to neustále tak, že jedna akce končí úklidem a druhá přípravami začíná.

Jsem nesmírně šťastná, že si naše knihovna našla své příznivce a že díky širokému okruhu aktivit mohu nejen dětem ukazovat krásu čtenářství.

Kontakt na autorku: kzknihovna@seznam.cz

ZAUJALO NÁS

Těžký život informačního pracovníka

Iva Košťálová

Za 15 let práce v informačním středisku, později referenčním centru Knihovny města Hradce Králové jsem zažila opravdu ledacos. Jednou z náplní mé práce je zodpovídat dotazy všeho druhu a zpracovávat rešerše. Návštěvníci mají někdy opravdu nezvyklé otázky, takže kromě klasického dotazu na polohu sociálního zařízení v naší knihovně jsem musela odpovídat např. na dotaz „Proč je na lavičce před referenčním centrem cedule GPS?“ Zajímavější pro mě byla otázka „Jakou barvu očí měl Tomáš Garrigue

Masaryk a jeho děti?“ Musím ale uznat, že z černobílých fotografií se to poznává těžko. Hledala jsem také kontakt na resort pro náboženské a kulturní záležitosti na Srí Lance. Že jste netušili, že něco takového existuje? Já také ne. Jsem sice informační pracovník, ale opravdu nevím vše. Naštěstí mám k dispozici moderní vymoženost jménem internet (pořád ovšem platí: Důvěřuj, ale prověřuj!). Musím smeknout před svými předchůdci, kteří museli vše hledat v encyklopediích a kartotékách. Vždy mě potěší, když někdo přijde s dotazem na historii Hradce Králové, to je moje parketa. Časté jsou dotazy na pojmenování

ulic nebo městských čtvrtí. Měla jsem ale i dotaz na cestu zaměstnanců hradecké Škodovky do cukrovaru v Rumunsku.

Kromě dotazů od návštěvníků knihovny mám na starosti také službu Ptejte se knihovny. Drtivá většina dotazů položených přes tuto platformu se týká chodu knihovny (prodloužení výpůjček, dotazy na registraci, půjčování e-knih, „máte knihu XY“ atd.). Další častou otázkou je, zda přijmeme knihy z pozůstalosti. Před několika lety se lidé často ptali na význam příjmení, ale tento jejich antroponomastický zájem v poslední době utichl. Naopak zůstávají dotazy na vyhledání předků v Soupisu poddaných podle víry nebo v berní rule. Občas se v rámci služby Ptejte se knihovny objeví i nezvyklé dotazy, např. „Co znamená rčení: Když se na krku houpe te-sák?“ nebo „Do křížovky bych potřeboval informaci, jak se ve světské hantýrce řekne cesta?“ Během covidové pandemie byla velmi oblíbená otázka: „Máte představu, kdy otevřete?“ Jistě si vzpomenete, že takové představy jsme opravdu neměli. Nezřídka se objeví i dotazy typu „Četla jsem v dětství dětskou knihu, byla o chudém muži a malé holčičce, kteří našli v lese starou sklářskou formu, a ta v noci ožila. Nevíte, o jakou knihu se jedná?“ Popřípadě tazatel pošle úryvek básně nebo textu písně a chtěl by zjistit její název. Takové pátrání není bohužel vždy úspěšné. I s tím se musíme smířit.

V rámci našeho oddělení zpracovávám také rešerše. Práce je to náročná. Nejtěžší bývá ze studenta vypáčit, co vlastně chce hledat. Často ani neví, jak chce svou práci pojmout, a občas si připadám jako u výslechu, jen ta lampička svítící do tváře nebohého studenta chybí. Témata rešerší jsou opravdu různorodá, a ne vždy z oboru, ve kterém bych se alespoň trochu orientovala. Poradit si ale musím se vším a jako bonus se dozvím i něco nového. Ačkoliv mé studium bylo zaměřeno na historii, většinou jsem zpracovávala rešerše na úplně jiná témata. Např.: „Překážky, které se vyskytly při obnově sexuálního života po těhotenství“, „Existenciální otázky v léčbě závislosti“, „Faktory ovlivňující spánek pacientů v nemocnicích“ nebo „Kontext prvního užití pervitinu“. Jak vidíte, mé obzory jsou teď o hodně širší.

Zkrátka, abych parafrázovala známou píseň: „Informační pracovník, ten tvrdej chleba má.“ Na druhou stranu je moje práce velmi rozmanitá, nikdy nevím, na co se mě kdo zeptá. Zároveň se při hledání odpovědi dozvím spoustu nových informací ze všech možných oblastí. Na závěr přidám jedno moudro: „Není vždy důležité mít všechny informace v hlavě, ale vědět, kde je najdete.“

Kontakt na autorku:
kostalova@knihovnahk.cz

Klub přátel literatury, divadla a filmu

Vladislav Walter

Když jsem před více než rokem nastoupil do Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové jako knihovník do služeb a lektor češtiny pro cizince, přemýšlel jsem dále, jak bych mohl ještě jinak využít své pedagogické vzdělání v oboru český jazyk a literatura a skloubit ho se svým velkým koníčkem, kterým je divadlo a film. Po konzultaci s vedením knihovny, zejména s vedoucí odboru služeb Mgr. Michaelou Haškovou, jsem začátkem roku 2025 otevřel pro širokou veřejnost Klub přátel

literatury, divadla a filmu (s podtitulem „pojďte s námi za kulturou“).

Smyslem tohoto Klubu bylo oslovit a spojit lidi nejen z řad našeho čtenářstva, ale i ostatní neregistrované studenty, dospělé či seniory, zkrátka jakékoliv milovníky kultury, kteří se rádi na dvě hodiny setkají a spolu pohovoří o nejnovějších kulturních novinkách a tipech nejen z našeho města či kraje, ale i napříč celou republikou.

Jakožto věrný divák a milovník Klíperova divadla jsem vycházel z jejich aktuálního repertoáru, neboť ten skýtá spoustu divadelních her

vycházejících z knižních předloh, a mnohé z nich dosáhly i filmového zpracování. A to je právě cíl tohoto klubu – propojit literaturu, divadlo a film a spolu se čtenáři a kulturními nadšenci vytvořit prostor pro setkávání a besedu nad těmito tituly a zároveň tím motivovat lidi k návštěvě divadla či kina.

První setkání, které se uskutečnilo v únoru tohoto roku, neslo podtitul „Zaostřeno na mladší generaci“ a z repertoáru Klíčperova divadla jsem vybral tituly **Čtyřlístek** (autor Jaroslav Němeček), **Prašina** (Vojtěch Matocha), **Kytice** (Karel Jaromír Erben) a **Hana** (Alena Mornštajnová). Ke každému z autorů jsem vytiskl krátké životopisné medailonky a připravil malou výstavku, složenou z literární předlohy nacházející se v našem knihovním fondu (většinou ve formě knihy, někdy i audioknihy) a dalších knih tohoto autora. Dále jsem vyhledal a vytiskl divadelní recenze a přinesl divadelní program Klíčperova divadla ke každému představení nebo i DVD či plakát z filmového zpracování.

V úvodu našich setkání vždy krátce představím autora předlohy, přečtu krátkou ukázkou z knihy, pustím divadelní upoutávku či reportáž o daném představení nebo trailer k filmu. Např. Erbenova **Kytice** se hraje jak na divadle (a to nejen v Hradci Králové, ale i v jiných městech), tak si i rád připomeneme výborné filmové zpracování režisérem F. A. Brabcem. Po tomto krátkém navození atmosféry může propuknout diskuse mezi všemi zúčastněnými, neboť co člověk, to jiný názor a jiný zážitek s danou knihou, divadlem či filmem.

Tímto způsobem pokračoval náš Klub i při dalších společných setkáních. Na duben jsem zvolil téma „Temné proudy“ a bavili jsme se o titulech **Její pastorkyňa** (Gabriela Preissová), **Lovu zdar/Přes kosti mrtvých** (Olga Tokarczuk), **A pak usnu a vstanu** (o životě písničkářky Zuzany Navarové). Červen byl ve znamení děl s podtitulem „Absurdita, humor, nadsázka“, a to konkrétně **Kafka Is Not Dead** (o životě Franze Kafky), **Oslava** (Jaroslav Rudiš, Petr Pýcha) a **Tělo tajné agentky** (o životě české odbojářky Hany Krupkové). Záříjové setkání neslo podtitul „Ozvěny letních festivalů“ a představil jsem divákům dvě hry jiných divadel z červnového divadelního festivalu Regiony (Rudišův **Krvavý měsíc** a Welshovy **Noční můry s čápem marabu**) a dva úspěšné české filmy (**Sbornísta** a **Raději zešlet v divočině**) z karlovarského filmového festivalu. Na oplátku jsem od diváků dostal zpětnou vazbu, neboť některá představení či filmy už sami viděli a mohli ostatním doporučit nebo i lehce zkritizovat. Ano, i takové ohlasy zazněly, a to je dobře.

V listopadu proběhlo další setkání našeho Klubu, tentokrát dokonce za účasti spisovatelky detektivních románů Kristýny Trpkové, která přijela z nedalekých Holic. Kristýna Trpková je autorkou detektivní trilogie **Stvůra**, **Vesnice** a **Vetřelec**, a právě první díl této trilogie byl zfilmován režisérem Janem Těšitelem a koncem října uveden do kin. Spisovatelka krátce pohovořila o knižní předloze a zhodnotila filmové zpracování ze svého pohledu. Také nám přečetla krátkou

ukázku z knihy, podepsala své knihy z našeho fondu, pustili jsme si trailer k filmu a samozřejmě nechyběly ani zvědavé dotazy našich čtenářů.

Jsem rád, že se zde v knihovně vytvořila již celkem ustálená skupina diváků, čtenářů a milovníků kultury (napříč všemi generacemi), kteří rádi jednou za dva měsíce dorazí, nechají se inspirovat mojí nabídkou a často sami přispějí k plodné diskusi svými názory a vlastními zážitky. Klicperovo divadlo chystá v nadcházející divadelní

sezóně 2025/2026 šest nových premiér, takže námětů bude zatím dost a není vyloučena ani případná osobní účast některého z herců, dramaturgů či jiných činovníků hradeckého divadla. Klub přátel literatury, divadla a filmu je otevřený široké veřejnosti a každý milovník kultury je zde vítán.

Kontakt na autora: vladislav.walter@svkhk.cz

Muzeum dostalo darem Hájkovu kroniku

Martina Opršalová Dašková

V muzeu probíhá pravidelně jednou za čtvrt roku restaurátorská poradna. Jako experti zde působí i pracovníci muzejní knihovny. Když někdo přijde s knihou, starými novinami či časopisem, vědí si hned rady a prozkoumají předmět ze všech stran, třeba za pomoci lupy či jiných nástrojů. Nedávno takto přišel hradecký občan s knihou po dědečkovi, starou a notně objemnou knihou, vázanou v dřevěných deskách potažených kůží. Přední z desek byla zlomená, některé z listů se skoro sypaly a kniha byla celkově ve špatném stavu. Knihovnice zjistila, že je to **Česká kronika Václava Hájka z Libočan**, známého psavce 16. století, ovšem napsaná německy a písmem zvaným fraktura. Až do předminulého století se Hájkova kronika četla jako úctyhod-

ný zdroj pravdivých a také zábavných informací. Nicméně již obrozenci Hájkovo dílo sesadili z piedestalu, poté co kriticky dokázali přinejmenším spornost či rovnou nepravdivost mnoha jeho tvrzení. Avšak dnes jsme již poněkud smířlivější, neboť víme, že vycházel z vyprávění, jež sám četl a považoval za pravdivé. Byl to vzdělanec a prostudoval mnoho různých knih, kronik, listin a dalších pramenů, i zahraničních. Svou dobu navíc popsal vcelku přesně tak, jak ji sám zažil.

Exemplář Kroniky, o který nám nyní běží, byl vydán až později, na konci 17. století v Norimberku u nakladatele Balthasara Joachima Endtnera. Nicméně na chvíli byla knihovnice zmatena podivným letopočtem 1600 na spodní části titulní strany, který jednoduše nemohl odpovídat pravdě. V tu dobu totiž nevyšlo žádné vydání Hájkovy kroniky, kniha ani nevykazovala znaky

ZAUJALO NÁS

takto staré knihy. Vysvětlení však vzápětí podala restaurátorka, která si na danou část posvítila, a to doslova. Zjistila, že kdysi proběhl notně neodborný restaurátorský zásah potrhaného titulního listu, který z římské datace MDCXC VII (1697) vymazal několik písmen a zbylo jen MDC (1600). Potrhaný list byl totiž doplněn papírovou hmotou bez ohledu na písmo, které tím zmizelo. Postupem času a vlivem mnoha nepříliš čistých

prstů se odlišná barva opraveného místa sjednotila s okolím. Když se všechno dostatečně vysvětlilo, zmíněný hradecký občan se rozhodl, že Kroniku nadále ponechá v péči muzea, kde se o ni dobře postarají.

Kontakt na autorku:

m.oprsalova.daskova@muzeumhk.cz

JAK NA TO

Roční uzávěrka

Čtvrté zastavení nad knihovnickou statistikou 2025

Eva Semrádová

Sběr statistických dat

Ukončení roku je dobou sumarizace knihovnické statistiky a odevzdávání dat do celostátní elektronické databáze NIK (Národní institut pro kulturu, dříve NIPOS). Od letošního roku mohou knihovny jako obvykle využít pomoci svého metodika, který za jejich knihovnu data odevzdá, nebo vložit data samostatně přímo do databáze. **Hlavní koordinátorem sběru dat za region nadále zůstává pověřená knihovna:** rozhoduje o poskytnutí přihlašovacích údajů do sběrné databáze a pokyny a termíny, které vám sdělí metodik, je potřeba ve všem respektovat.

Obsah statistického zjišťování za rok 2025 určuje roční výkaz o knihovně – Kult (MK)12-01, který musí podle zákona vyplnit všechny knihovny. Změny ve formuláři oproti minulému roku jsou knihovníkům známé, byly publikovány v deníku veřejné knihovny 2025 a zápis denní statistiky

probíhal už po celý rok podle nových definic. Práci se statistikou popisuje *příručka Statistika knihoven*¹. Na podzim navíc došlo k doplnění FAQ neboli souboru odpovědí na *časté otázky ke statistice*² na webu Knihovnického institutu. Dále Knihovnický institut nabízí v *oddíle Statistiky*³ ke stažení formuláře výkazu a řadu pomůcek, které usnadňují práci se statistikou, například se jedná o zjednodušený pomocný (interní) formulář pro neprofesionální knihovny ve wordu, statistický výkaz Kult (MK) 12-01 ve formátu Excel (interní formulář pro neprofesionální knihovny) včetně popisu, jak s ním pracovat.

Elektronická databáze NIK má letos řadu novinek. Údaje je možné do formuláře v databázi vyplnit ručně, ale také zkopírovat „jedním kliknutím“ z excelové tabulky nebo přenést pomocí souboru JSON, pokud to knihovně její automatizovaný systém umožňuje. Elektronickou formou se řeší „souhlas se zveřejněním dat“. Pro celostátní sběr není potřeba nic vyplňovat na papíře,

1 MACHÁČKOVÁ, Lucie; SEMRÁDOVÁ, Eva; RICHTER, Vít a ŠEDÁ, Marie. Statistika knihoven: příručka pro práci se statistikou ve veřejných knihovnách [online]. Praha: Národní knihovna ČR – Knihovnický institut, leden 2025 – (aktualizováno průběžně) [cit. 2025-04-22]. Dostupné z: <https://prirucky.ipk.nkp.cz/statistika/start>

2 Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/statistika-pruzkumy-dokumenty/statistiky/stat_faq.htm

3 Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/statistika-pruzkumy-dokumenty/statistiky>

ale je možné, že vaše pověřená knihovna nebo zřizovatel bude tištěné a podepsané statistické výkazy potřebovat pro svoje agendy.

Vítané jsou i navazující funkce databáze, a to možnost hotový výkaz vytisknout, stáhnout si data ve formě excelové tabulky. V databázi se zobrazují data knihovny z minulých let (výkazy od roku 2020), brzy přibude nástroj, který vyhodnotí úspěšnost vaší knihovny podle parametrů Standardu pro dobrou knihovnu.

Využití statistiky pro knihovníka, pro zřizovatele, pro veřejnost

Roční statistická hlášení se stávají součástí celostátních přehledů, které se například využívají pro vyjednání rozpočtů a dotačních programů. Spolehlivě také ukazují trendy ve vývoji knihovnictví. Sleduje se mnoho parametrů, kupříkladu struktura knihovných fondů, technické vybavení knihoven, vzdělání knihovníků, přístupnost knihoven pro uživatele se speciálními potřebami, zájem o elektronické služby, ale i finanční náročnost provozů, podíl knihoven na mimoškolním vzdělávání. Ovšem hlavní využití statistiky by mělo probíhat přímo ve vaší knihovně.

Statistiky dávají obraz o denním provozu, charakterizují zájmy návštěvníků, měří účelné využití finančních prostředků. To vše je dobré vědět, když plánujete, jak bude knihovna fungovat v následujícím období. Statistiky vezměte s sebou na jednání o rozpočtu se zřizovatelem a doložte úspěchy své knihovny, nebo naopak zdůvodněte, proč knihovna nemůže dobře plnit své cíle. Poskytněte hodnocení knihovny k posouzení i širší veřejnosti.

Výroční zpráva

Efektivní formou komunikace se zřizovatelem i veřejností je výroční zpráva.

Ke zpracování výroční zprávy můžeme do-

poručit příručku *Výroční zpráva – praktický návod pro neprofesionální a menší profesionální knihovny*⁴, která obsahuje vzor výroční zprávy a velké množství příkladů z praxe. Návod k konkrétním textům v jednotlivých kapitolách je možné zkopírovat a snadno upravit pro potřeby konkrétní knihovny.

Roční shrnutí činnosti by mělo obsahovat přehled o využití finančních prostředků a popisovat podíl knihovny na kulturním dění v obci. Ve výroční zprávě můžete prezentovat významné události a aktivity, které se v knihovně uskutečnily, doplnit fotografie, komentáře návštěvníků. Každoročním zpracováním výroční zprávy zároveň dokumentujete historii knihovny. Statistiky dodají vaši informaci důvěryhodnost a poukážou na význam knihovny pro obyvatele obce.

Kontakt na autorku:

eva.semradova@seznam.cz

4 Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/statistika-pruzkumy-dokumenty/informacni-materialy-a-dokumenty>

Knihovnická ocenění 2025: setkání, které má smysl

Lucie Baštová

Ve středu 15. října 2025 hostila Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové již šestnácté slavnostní setkání knihovníků Královéhradeckého kraje. Večer věnovaný oceněním Knihovna roku, Knihovnice/Knihovník roku a MARK se stal milým připomenutím toho, jak významnou roli hrají knihovny a knihovníci v životě obcí i měst. Akce se konala pod záštitou hejtmana Královéhradeckého kraje Petra Kolety a zúčastnila se jí řada hostů z kraje, obcí i knihovnického světa.

Knihovna roku Královéhradeckého kraje 2025

V kraji byla tato soutěž vyhlášena už počtvrté. Odborná porota hodnotila nejen kvalitu služeb a nabídku aktivit, ale i osobnost knihovníků a jejich přínos komunitnímu životu. V kategorii Knihovna roku Královéhradeckého kraje získala první místo Obecní knihovna ve Studnici, za kterou převzala ocenění knihovnice Míla Koncošová. Tu doprovodila starostka obce Kristýna Kubínová. Knihovna ve Studnici je po rekonstrukci, nabízí bohatý program a moderní služby. Paní Koncošová je klíčovou osobností díky svému nadšení a komunikativnosti. Daří se jí oslovovat malé i velké čtenáře, pořádá besedy, tematická čtení a propojuje knihovnu se školou i školkou. Výborná spolupráce s obcí a otevřenost novým nápadům dělají z knihovny ve Studnici moderní a přívětivé místo. Knihovna ve Studnici letos reprezentuje náš kraj v celostátní soutěži Knihovna roku, jejíž výsledky nejsou před uzávěrkou tohoto čísla ještě známy.

Knihovna roku Královéhradeckého kraje 2025

Na druhém místě se umístila Městská knihovna Lázně Bělohrad a na třetím Obecní knihovna Blešno. Čestná uznání putovala do Dolní Kalné, Bačětína a Albrechtic nad Orlicí.¹

Knihovnice/Knihovník Královéhradeckého kraje 2025

Tradiční ocenění udílené Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové společně s regionálním výborem SKIP 08 připomnělo výjimečné osobnosti oboru. V kategorii malých knihoven byly oceněny Alena Burdová, Anna Martinková a Ludmila Horáková. V kategorii veřejných kni-

Knihovnice/Knihovník Královéhradeckého kraje 2025

¹ O všech nominovaných knihovnách si můžete více přečíst v aktuálním i minulém zpravodaji U nás v rubrice Šumné knihovny.

STALO SE

ven získala titul Hana Kaplanová z Knihovny Břetislava Kafky v Červeném Kostelci.

Alena Burdová propojuje knihovnu ve Lhotě pod Libčany se školou i spolkovým životem obce a dlouhodobě pečuje o čtenářskou komunitu. Anna Martinková rozvíjí knihovnu v Bystřici s energickým elánem – od práce s dětmi až po vzdělávání seniorů. Ludmila Horáková vede pobočku ve Vrchovinách přes čtyřicet let. Z místní knihovny vybudovala přirozené kulturní centrum a jako jedna z prvních zde zavedla moderní technologie. Hana Kaplanová, která v letošním roce odchází do důchodu, věnovala knihovnictví celý svůj profesní život – 15 let v Červeném Kostelci a 32 let v Horní Radechově.

Cena MARK

Ocenění pro mladé a aktivní knihovníky letos v kraji získala Jana Pozlerová ze Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, která tak zastoupí Královéhradecký kraj i v celostátním kole soutěže. Jana byla nominována za přínos v oblasti online her a netradiční podpory čtenářství. Spolu s kolegyní Kristýnou Víškovou vytvořila gamebookové hry inspirované světem fantastiky, které následně převedla do online podoby. „U některých her jsme se připravovaly zkoumáním knih, u jiných hodně experimentovaly s nástroji umělé inteligence. A i když jsme jejich nápady vlastně nakonec nepoužily, pomohly nám nastartovat fantazii,“ uvedla Jana Pozlerová. Hráči jsou vedeni ke čtení s porozuměním a luštěním hádanek. Motivace ke čtení jde tedy ruku v ruce s rozvojem zvědavosti a kreativity. Jana pracuje v SvHK od roku 2022 v prezenečních službách na úseku periodik; díky jejímu nasazení a nápadům se studovna stala živějším místem s novými soutěžemi, výstavkami a kvízy. Ocenění je tak zaslouženým uznáním za její tvořivou a inovativní práci.

Kromě Jany Pozlerové byly na ocenění MARK v rámci regionu SKIP 08 nominovány Nikola Lou-

Cena MARK

dová z Obecní knihovny Lovčice, Tereze Karlová z Městské knihovny v Jaroměři, Daniela Vojtěchová z Knihovny města Police nad Metují a Jitka Pokorná z Knihovny města Hradce Králové.

Kulturní program večera

Slavnostní večer doprovodil také pestrý kulturní program. O hudební úvod se postarali žáci základní umělecké školy, kteří zahráli na kytary působivá komorní čísla a navodili slavnostní atmosféru. Publikum pak zcela strhla herečka a tanečnice Helena Korejtková, která svým temperamentním vystoupením představila svět flamenca. Tance s tradičními rekvizitami doplnila vyprávěním o původu tohoto rytmického tance a tradiční hudby. Třešničkou na dortu bylo vystoupení knihovnice Marie Štyndlové, která nejen hosty, ale i své kolegy z hostící knihovny velmi mile překvapila. Její vystoupení poukázalo na všestranné schopnosti knihovníků, rozzářilo sál a přineslo energický kontrast k jinak klidné knihovnické slavnosti.

Závěr večera patřil neformálním rozhovorům, setkávání kolegů a sdílení zkušeností – tedy tomu, co dělá knihovnickou komunitu tak silnou a inspirativní.

Kontakt na autorku: Lucie.Bastova@svkhk.cz

Ohlédnutí za konferencí Knihovny současnosti 2025

Hana Hornychová

Letošní 33. ročník konference Knihovny současnosti 2025, kterou tradičně pořádá Sdružení knihoven ČR, se uskutečnil 9. až 11. září na Vysoké škole polytechnické v Jihlavě. Tři dny odborných přednášek, diskusí a setkávání opět nabídly bohatý program i inspirativní prostor pro výměnu zkušeností mezi knihovníky z celé republiky i ze zahraničí.

Slavnostní zahájení konference letos obohatil mimo jiné předseda Senátu Parlamentu ČR Miloš Vystrčil, který ve svém vystoupení zdůraznil význam knihoven jako institucí podporujících vzdělanost, kulturu i demokracii. Součástí úvodního bloku bylo tradiční předávání medailí Z. V. Tobolky, které patří mezi nejvyšší ocenění v českém knihovnictví. V kategorii za celoživotní práci v českém knihovnictví ocenění převzal Jaroslav Císař, emeritní šéfredaktor časopisu Čtenář. Medaile za významný přínos k rozvoji českého knihovnictví byly uděleny Michalu Denárovi (Městská knihovna Česká Třebová), Lence Hanzlíkové (Městská knihovna v Praze) a Evě Staněk (Městská knihovna Tábor). Slavnostního aktu se ujali zástupci Sdružení knihoven ČR, Nadace knihoven a Senátu. Tradičně byla udělena také ocenění Bibliotheca inspirans 2025, upozorňující na inovativní přístupy a vizionářské projekty knihoven. Mezi oceněnými byly Krajská knihovna v Pardubicích se svým interaktivním webovým návrhem o budoucnosti knihoven, Ústřední knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity s online hrou Knihovna 2050 nebo Místní knihovna Kostice, která technologickou modernizací spojuje s lidskou přívětivostí.

Silnou stránkou konference byl opět blok zahraničních příspěvků, který přinesl reflexe i varování z různých koutů světa. Australský profesor Marek Kowalkiewicz ve své přednášce **Od knih k robotům** ukázal, že knihovny mohou být v éře algoritmů místem, kde se propojuje technologie s lidskostí. Švédský knihovník Martin Memet Kőnick apeloval na knihovny jako na strážkyně

demokracie a otevřené společnosti. Zcela odlišný pohled nabídl Vladimír Kosarevskiy z Ruska, který popsal, jak se tamní knihovny stávají nástrojem cenzury a státní kontroly. Z Nizozemska přijela Erna Winters, jež ukázala, jak mohou knihovny aktivně vstupovat do veřejné debaty o společenských tématech a přispívat tak k občanskému dialogu.

Druhý den se nesl ve znamení umělé inteligence – tématu pronikajícímu do všech oblastí lidské činnosti a nevyhýbajícímu se ani knihovně. Blok s názvem „Múza, nebo hrůza? AI v literatuře, knihovnách a kultuře vůbec“ představil široké spektrum pohledů od praktických aplikací přes etické otázky až po filozofické úvahy o vlivu AI na společnost.

Jan Černý přiblížil aktuální trendy v oblasti AI a zdůraznil nutnost kritického přístupu k technologiím. Lucie Malá upozornila na právní aspekty používání generativní AI v knihovnách a na problematiku autorských práv. O environmentální a etické dimenzi umělé inteligence promluvil Marek Timko, který připomněl, že technologický pokrok musí jít ruku v ruce s odpovědností vůči společnosti i planetě. Inspirativní byly také tzv. AI bleskovky, krátké prezentace příkladů z knihovnické praxe – od automatizovaného doporučení knih až po využití AI při výuce či tvorbě audioknih. Dopolední blok byl zakončen panelovou diskusí „Múza, nebo hrůza?“, v níž spísovatelé Alena Adrianet Heinrichová, Olga Zbra-

nek Biernatová a Ondřej Hrách debatovali o vlivu AI na literární tvorbu.

Odpolední blok druhého dne se věnoval centrálním knihovnickým službám – projektům jako Knihovny.cz, Ptejte se knihovny, Získej či Česká digitální knihovna. Lenka Maixnerová a Petr Žabička představili připravovanou modernizaci centrálních systémů a propojení národních databází pro efektivnější sdílení dat, zdrojů a služeb v rámci knihovní sítě. Helena Kočnar Fadrná zhodnotila portál Knihovny.cz nezávislým pohledem UX designérky, zatímco Jan Kober a Dominika Pavčík Borbélyová hovořili o tom, jak centrální služby vnímají samotní uživatelé.

Panelová diskuze, vedená Tomášem Foltýnem, otevřela otázku, zda jsou české knihovny připraveny na intenzivní spolupráci a sdílení dat. Diskutovali Pavla Rychtářová, Bohdana Stoklasová, Petr Očko, Václav Šubrt, Martina Wolna. Debata se zaměřila na otázky využívání státních služeb, jednotné prezentace knihoven a hledání rovnováhy mezi centralizací a autonomií jednotlivých institucí. Výsledkem byla shoda, že cesta k jednotnému ekosystému knihovnických služeb vede především přes otevřenost, komunikaci a důvěru mezi institucemi.

Závěrečný den konference, tradičně věnovaný bloku Milníky a pilíře, přinesl pohled na knihovnictví v širších společenských souvislostech. Jiří Přibáň ve svém vystoupení reflektoval odpovědnost člověka v éře, kdy technologie překračují hranice lidskosti, zatímco Otakar Foltýn ve své přednášce **Hrdina všedního dne** vyzval

účastníky k občanské odvaze a obhajobě hodnot v každodenním životě.

Na tyto úvahy navázala moderovaná diskuse „Slovo a odpovědnost – ke společenské odpovědnosti knihoven“, do níž se zapojili i zástupci mladé generace. Pod vedením Michaela Rozsypala diskutovali Jiří Přibáň, Otakar Foltýn, Klára Šimáčková Laurenčíková, Eliška Tolárková a Valerie Ulíková. Vznikl tak dialog napříč generacemi i profesemi – důkaz, že knihovny zůstávají živým prostorem pro společenskou reflexi.

V závěrečném poselství předseda Sdružení knihoven ČR Tomáš Řehák připomněl, že knihovny nejsou bezmocné instituce, ale mocné nástroje změny. Knihovny ovlivňují věci, které se dějí. A je na nás, abychom si byli této moci vědomi.

Kontakt na autorku:

hana.hornychova@svkhk.cz

Mediální inspirace

Vanda Vaničková

V srpnu jsem navštívila **Festival mediálního vzdělávání**,¹ jenž probíhá v rámci projektu **Se-**

znam se s médií². A protože časopis U nás není můj deníček, ale zdroj informací pro knihovníky, nebudu psát o tom, jak se mi tam líbilo a zda účastníci mého workshopu byli aktivní. Přijměte,

1 V roce 2025 se konal čtvrtý ročník festivalu a ukázkové lekce a besedy vedli zástupci známých subjektů z mediálního světa – namátkou JSNS, ČT Edu, AI dětem.

2 Slovo „seznam“ není náhoda, projekt realizuje **Seznam.cz**, který zaměřením na **mediální gramotnost deklaruje jako jeden z bodů své společenské odpovědnosti** firmy.

prosím, následující článek jako souhrn tipů pro svět knihoven. Cílovou skupinou festivalu jsou totiž kromě učitelů právě knihovníci.

Web samotného organizátora akce, projektu **Seznam se s médií**,³ nabízí bezplatně pět opor pro posílení mediální gramotnosti; podrobněji nastíním tři z nich:

- 1) **Bezplatné online kurzy** – v době psaní tohoto článku je vyspán kurz *Mediální právo* (jak mluvit o sdílení fotek, GDPR či licencích Creative Commons), *Svět médií a politiků* (o nástrojích ovlivňujících veřejné mínění při kampaních, jak rozpoznat politickou manipulaci) a *Svět hodnot v éře Golden Kids* (hudební marketing, fake news a kompromitující materiály k sobě měly blízko i v 60. letech). Za mě jsou to příklady užitečných témat pro knihovníky obecně, o to více pro knihovníky realizující informační lekce.
- 2) **Seznam se s médií 60+** – název považuji za vypovídající. Pro dříve narozené (a já dodávám a pro ty, kteří s nimi pracují) je připravena metodika věnovaná ověřování zpráv, nesoucí název *Sherlockova příručka o falešných informacích aneb jak číst zprávy*. Hravost není jen pro děti, proč si i se seniory nezahrát na Sherlocka a místo londýnských vražd si neposvítit na nekalé mediální pokusy?
- 3) **Metodiky ke stažení** – k dispozici jsou lekce mediální gramotnosti, vytvořené ve spolupráci s učiteli a knihovníky. Zpracovaná témata: *argumentační fauly*; *bulvár*; *chování na internetu*; *dezinformace*; *fakta a názory a jak vzniká zpravodajství*. Pro znalce možná nic nového pod sluncem, ale každý materiál může přinést trochu jiný pohled na didaktické uspořádání lekce nebo výběr konkrétních příkladů. Proto doporučuji i těm, co jsou přesvědčeni, že všechno vědí, nebo ve své knihovně už ten nejlepší program mají, koukněte se.

Druhý tematický balíček inspirace vychází z workshopu, jenž jsem navštívila jako účastník. V U nás mám tu možnost čas od času zpovídat osobnosti z královéhradeckého knihovnického rybníčku, proto byl seminář *Jak vytvořit atraktivní rozhovor* jasná volba.

Z povídání *Pavla Urbana*, novináře, učitele na Vyšší odborné škole publicistiky a autora desítek rozhovorů s českými osobnostmi, parafrázuji **pár tipů pro svou/vaši rozhovorovou praxi**:

- Rozhovor by měl ukázat „novou část osobnosti“, neopakujte to, co všichni vědí nebo co se dá jednoduše vygooglovat.
- Čtenáře zajímá, co si myslí respondent, ne redaktor.
- Oslovení pro rozhovor je nejlepší realizovat telefonicky, e-maily rády zapadnou.
- Aktivní nemusí být jen autor – v praxi často agenti herců či jiných umělců nabízejí rozhovory novinářům sami, například při uvedení nového filmu apod.
- Na rozhovor se předem připravte, kombinujte různé zdroje informací o respondentovi.
- Dva psychologické momenty – realizujte rozhovor v neutrálním prostředí a nahraďte si ho se souhlasem respondenta na mobil, nic si na živo nezapisujte. Otevře se tak prostor pro oční kontakt a autenticitu povídání.
- Finální podoba vydaného rozhovoru nemusí chronologicky odpovídat jeho průběhu. Kontroverzní otázka patří v tisku pro čtenáře na začátek, ale živý rozhovor s ní spíše končete (proměna nálady rozhovoru po takové otázce je dle zkušeného novináře zaručena).
- Autorizace rozhovoru respondentem není povinná, minimálně u jmen a názvů je však vhodná.

Závěrem mne napadá, **nebojte se zkusit štěstí i v U nás a nabídnout rozhovor**. Slibuji, že pokud ho povedu já, dobře se (na vás) připravím.

Kontakt na autorku: vandav@seznam.cz

3 Webová stránka projektu: <https://o-seznam.cz/odpovednost/medialni-gramotnost/seznam-se-s-medii/>

Z konference CASLIN, hackathonu demokracie

Adam Hošek

V letošním Týdnu knihoven se kromě řady akcí pro veřejnost odehrávala také jedna velká knihovnická událost. A to v našem kraji, v Peci pod Sněžkou, kam se sjeli knihovníci a knihovnice z Česka i Slovenska na 29. ročník konference CASLIN, pořádané letos Městskou knihovnou v Praze. Událost je to velká svou tradicí a dosahem, i když je vlastně skromná rozsahem – všichni účastníci se vešli do jednoho menšího sálu. Bok po boku tu seděli a spolupracovali ředitelé velkých krajských knihoven i šarže mnohem nižší, zasloužilé kapacity v oboru i nová krev, metodici, manažeři, lektori. Lze snad jen litovat, že bylo málo zástupců menších městských knihoven. Je to pochopitelné, náklady na účast nebyly malé. Proto je nutné na tomto místě poděkovat Nadaci OSF, která nám, zástupcům městských knihoven z Kutné Hory, Třince a Jičína, svým příspěvkem účast umožnila.

Celý program zahájila série přednášek. Promluvil „duchovní otec“ CASLINu, americký antropolog Andy Lass, a trojice vynikajících novinářů z různých koutů názorového spektra, Zuzana Wienk, Jefim Fištejn a Václav Moravec. Řeč byla o důvěře a objektivitě, o progresivismu a konzervatismu, o tom, kde (a zda) naše společnost sešla z pravé cesty, o laskavosti a neústupnosti. Zkrátka o demokracii. O umění dohodnout se, i když spolu nesouhlasíme, respektovat se, budovat společný prostor a neztratit po cestě základní hodnoty.

Myšlenky a otázky nám ještě doznívaly v hlavách, když jsme se, rozdělení do pěti menších skupin, pouštěli do práce. Místy si člověk připadal jako člen skautského oddílu, procházející důmyslně navrženou bojovkou.

Foto Viera Hatarová

Zadání práce se totiž odhalovalo až postupně a v průběhu se proměňovalo, aby se až na konci ukázal celý její smysl.

Skupiny začaly projektováním různých scénářů pro rok 2030 a tvorbou strategických tezí pro knihovny v těchto rozdílných budoucnostech. A postupně přibývaly další specifikace, výzvy a příležitosti. Jak by si knihovna měla utřídit své priority ve světě, kde začala jaderná válka a šíří se nepokoje? A jak ve světě, kde se Česko stalo centrem kreativního průmyslu? Nebo tam, kde se společnost co nejvíce stahuje z globalizovaného světa do malých sousedských komunit?

A co prosazení těchto priorit bude znamenat a kde to může bolet? A jak při tom všem rozvíjet u sebe i u našich uživatelů demokratické kompetence jako řešení konfliktů, empatie a kritické myšlení? A co když zničehonic přijde zákon, který knihovnám znemožní dělat cokoliv, co by mohlo být vnímáno jako porušení neutrality? A co z toho všeho by šlo aplikovat už dnes?

Takové otázky před nás CASLIN kladl, abychom do pozdních večerních hodin hledali odpovědi v diskusích ve skupinách i v plénu, abychom se přeli, zkoušeli různé úhly pohledu, nutili se k přesnějším formulacím, hledali úskalí i řešení. Byla to dřina. A podobně

Foto Viera Hatarová

otázky před nás všechny klade svět, kde se vrší technologické, politické i společenské výzvy, prohlubují konflikty a kolísá důvěra ve stát i v druhého člověka. To bude dřina patrně ještě větší. Ale kdo jiný by to měl zvládnout než knihovny?

Z týdenního úsilí CASLINu vzešlo devět strategických tezí, na kterých se shodlo plénum a které brzy poputují ke knihovnické obci jako

obecná doporučení. Nečekejte revoluční pohledy nebo návody, jak jednoduše zachránit svět, ale spíše výsek z intenzivního přemýšlení nad tím, jak pomoci, aby knihovny i nadále naplno rozvíjely svůj potenciál být místy, kde se tříbí to neskutečně náročné umění – žít v demokracii.

Kontakt na autora: hosek@knihovna.jicin.cz

Komiksový festival Prásk! jako příležitost

Marek Nagy

Ve dnech 3. a 4. října uspořádala Knihovna města Hradce Králové ve spolupráci s Bio Central první ročník komiksového festivalu Prásk! Desítky hostů a účinkujících, více než 300 fanoušků komiksu a jedna soutěž pro mladé tvůrce grafických příběhů navrch. Je pravděpodobně nejambicióznější veřejná akce v nové éře městské knihovny tou správnou příležitostí pro budoucnost?

Kdo přišel v pátek a v sobotu do knihovny ve Wonkově ulici jen si vypůjčit nebo vrátit knihy, mohl být trochu překvapený. V sálech a půjčovnách se totiž potkal se skutečným Wolverinem, princeznou Elsou, rodinou Úžasňákových nebo slavným Captainem Americou. Právě oni asi nejvíce ztělesňovali uvolněnou atmosféru právě probíhajícího komiksového festivalu Prásk!

„Komiks nás baví. Chtěli jsme rozšířit nabídku kulturních událostí v Hradci Králové, představit čím dál populárnější médium komiksu jako zralou formu umění, seznámit Hradečany s pestrou nabídkou české komiksové scény. A taky jednoduše udělat radost všem fanouškům grafických příběhů,“ přibližuje prvotní motivaci organizačního týmu festivalu jeho koordinátorka, Kamila Vališová z dětského oddělení U Velryby Knihovny města Hradce Králové.

A program festivalu odvážně ambici odpovídal – byl na premiérový ročník až nečekaně pestrý. Do Hradce Králové se podařilo hned napoprvé přivést opravdu špičková jména zejména

Foto Zuzana Hrochová

českého komiksu. Pozvání přijali například Štěpánka Jislová, autorka velmi ceněného komiksu Srdcovka, nebo Tomáš Motal, aktuální držitel prestižní ceny Muriel. Ve velkém sále knihovny pak své malby vystavoval Karel Jerie, v prostorách Bio Central zase kromě již zmíněného Motala i Barbora Kukrechtová nebo Filip Zatloukal.

Kvalitu i dobrou atmosféru akce potvrzovali i sami hosté. *„Byl to jeden z nejlepších malých conů nebo festivalů, na kterých jsem byl. A nejlepší, na kterém jsem se vystoupením sám podílel,“* říká Miroslav Pinc, jeden z vystupujících cosplayerů.

Kurzu masterclass na téma tvorby komiksové postavy se ujal Dan Černý, o svých komiksech vyprávěl Tomáš Staněk a přednášky i tvůrčí workshopy vedlo mnoho dalších zkušených akterů komiksové komunity. Zapomenout nesmíme ani na filmovou složku nebo bohatý doprovodný program. Do něj patřil třeba kreslení portrétomat, živé malování, filmový kvíz nebo vystoupení di-

STALO SE

Foto Anna Jerolímová

Foto Anna Jerolímová

vadelní skupiny Televize Estráda. Pro festivaly neodmyslitelnou „knihkupeckou“ část plnilo na festivalu například respektované vydavatelství komiksů Centrála nebo vydavatelství Pomino.

Že festival do města přinesla právě Knihovna města Hradce Králové, vnímá Kamila Vališová jako přirozené vyústění intenzivní práce dětského oddělení knihovny v několika posledních letech:

„Komiks přitahuje čím dál větší spektrum dětských i dospělých čtenářů. Proto jsme před devíti lety otevřeli v dětském oddělení knihovny velkou specializovanou sekci věnovanou právě komiksu. A ta má u dospívajících, ale i dospělých čtenářů velký úspěch, z čehož máme radost. Nabízí nám to skvělou příležitost při práci s návštěvníky knihovny. Posunout naši práci na další úroveň uspořádáním festivalu věnovaného komiksu nám přišlo jako přirozený vývoj.“

Knihovna se podle ní festivalem aktivně hlásí také k další své roli. Nechce čtenářům komiksově publikace už pouze nabízet – pořádáním festivalu se stává aktivním kurátorem komiksově produkce, který kultivuje mezi čtenáři povědomí o kvalitní komiksově tvorbě a jejích proměnách.

Tuto myšlenku podtrhuje i svébytná a podstatná kapitola festivalu, kterou představovala soutěž Prskavka, určená mladým tvůrcům komiksu. Fungovala nejen jako zajímavé promo festivalu, ale zároveň motivovala mladé lidi k vlastní tvorbě. Na motto „Staň se budoucí hvězdou komiksu i ty!“ zareagovalo několik desítek dětí a dospívajících, kteří se pak sešli na velké vernisáži. Té předcházela týdenní výsta-

va vítězných prací v OC Aupark, spojená opět s tvůrčími workshopy.

Spokojení hosté, spokojení návštěvníci. Splnil tedy festival očekávání organizátorů? *„Myslíme si, že ano. Přivezli jsme do Hradce zajímavé tvůrce a představili současnou podobu komiksově kultury. Snad i založili zajímavou kulturní tradici. Nejvíc nás ale těší, že jsme propojili lidi, které spojuje radost z kreslené literatury,“* hodnotí Prásk! Vališová.

A co může kromě zajímavého PR získat festivalem samotná knihovna? Důležitý je určitě fakt aktivní podpory knižní kultury. Nepochybně akce pomohla přidat další rozměr spolupráci s hradeckými školami, ať už formou soutěže, ale třeba i z hlediska mladých dobrovolníků. Stejně tak rozhodně pomohla posílit vztahy se stávajícími uživateli knihovny. Na své větší využití nejspíš teprve čeká potenciál přilákání nových čtenářů. V době, kdy umělecké formě knihy konkurují dynamická, především obrazová média, se festival grafické literatury jeví jako zajímavý spojovník.

O čem tedy přemýšlet? Například o tom, jak navázat na velkou jednorázovou akci následně menší, ideálně pravidelné aktivity. Bohatý a stále doplňovaný fond komiksového klubu U Velryby k tomu nabízí vhodnou příležitost. To vše ale vyžaduje promyšlenou strategii, založenou na dobré znalosti trendů, potřeb čtenářů a také konkurence v širokém slova smyslu. A něco takového se neobejde bez vytyčení priorit na základě cílů a ambic nejen dětského oddělení, ale knihovny jako celku.

První ročník ukázal, že zajímavá příležitost se opravdu nabízí. Teď přichází větší úkol – umět ji naplno využít.

Kontakt na autora: nagy@knihovnahk.cz

Inspirační seminář Bookstart

Kateřina Hubertová

V úterý 30. září 2025 proběhl v Knihovně města Hradce Králové ve spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové další **krajší inspirační seminář S knížkou do života Bookstart**. Celý den ho moderovala Mgr. Zlata Houšková, a protože ze semináře nebyl z mnoha důvodů pořizován záznam, byla to pro pět desítek účastníků z různých koutů republiky unikátní záležitost. Na semináři totiž bylo několik „poprvé“, ale nepředbíhejme.

Z dotazníků zpětné vazby, které dle pravidel projektu mají všechny zapojené knihovny vyplňovat vždy na začátku každého dalšího roku, víme, že některým knihovnám dělá problém jednak zapojit do projektu svou knihovnu, a pak vysvětlit rodičům, co že je to za projekt a čím je tak výjimečný. A to ve svém úvodním příspěvku rozklíčovala a i názorně předvedla sama moderátorka celého semináře. Vysvětlování a připomínání bylo vlastně obsahem i druhého příspěvku. Mgr. Barbora Čížinská shrnula 8 let, kdy projekt v ČR běží, a vysvětlila jeho nezbytný a důležitý roční harmonogram. Je čas objednávání, čas výroby a distribuce, čas práce se sety... Pak následovalo to první poprvé. V roce 2025 probíhá v knihovnách zapojených do projektu velký evaluační průzkum. A právě na semináři Bc. Kateřina Hubertová seznámila přítomné s první předběžnou zprávou z průzkumu rodičovské spokojenosti a přínosu pro děti. To bylo první poprvé. Následovala krátká panelová debata s tématem *Jak na Bookstart, když jste na všechno sám/sama?*, kterou zkušeně řídila Mgr. Zlata Houšková. Jejímí hosty byly Mgr. Jana Sehnalová z Městské knihovny Rtyně v Podkrkonoší a Mgr. Jana Žárská z Místní knihovny v Černilově. Obě kolegyně měly pro ostatní několik rad a doporučení k projekto-

vým setkáním. Asi nejdůležitější myšlenkou bylo: **Nenechte se odradit, stojte to za to.**

Po obědové pauze následovala další poprvé. Organizátoři si potřebovali poprvé vyzkoušet model, kdy se účastníci rozdělí do menších skupinek a budou putovat za programem po různých částech knihovny. (Podobně to totiž je v plánu na nesoutěžní festival OKÉNKA, který v Knihovně města Hradce Králové proběhne 28. a 29. dubna 2026 a který bude bookstartovou variantou soutěžní přehlídky OKNA Klubu dětských knihoven SKIP ČR. Odtajněný termín a záměr byly dalším poprvé.) A tak se také stalo. Skupiny účastníků v odpoledním programovém bloku absolvovaly každá 4 diskusní workshopy, které vedly zkušené projektové lektorky:

Workshop č. 1 s Mgr. Zdenkou Bartošovou (Knihovna Kutná Hora) – **Lekce Bookstart a věk dětí aneb když nadšení nechybí.**

Workshop č. 2 s Mgr. et Mgr. Gabrielou Svobodovou (Knihovna Jiřího Mahena v Brně) – **Se scénářem vlastní cestou: ukázková lekce s knihou Malý dřevěný robot a polínková princezna.**

Workshop č. 3 s Mgr. Jindřiškou Soudkovou (Městská knihovna ve Svitavách) – **Trocha logopedie nikoho nezabije...**

Workshop č. 4 s Mgr. Petrou Ornstovou (Knihovna města Hradce Králové) – **Scénáře podle knižních příběhů.**

O tom, že se seminář povedl, svědčí i fakt, že účastníci vytrvali a Knihovnu města Hradce Králové opouštěli skutečně až po ukončení posledního workshopu a celého semináře.

Pro další informace o možnostech inspirace a vzdělávacích akcí navštivte web projektu S knížkou do života Bookstart <https://www.skni-zkoudozivota.cz/>.

Kontakt na autorku: hubertova@knihovnahk.cz

„Že je gen Z online? A kdo není?!”

Vanda Vaničková

Dvakrát¹ jsme se věnovali generaci Z, nyní do třetice opět o narozených mezi roky 1995 až 2014, ale tentokrát jinak. Zaměříme se na ně pohledem jiné generace, a ještě ke všemu pohledem od fochu, respektive od regálu. Vše díky sdílení **Jany, knihovnice z obecní knihovny a příslušnice generace X**. Kdo by chtěl přesná data, Jana a pražské metro mají v dokladech stejný rok narození...

Vyjdeme-li z jakékoli definice generace Z, vždy je zmíněn život s technologiemi a online svět. S Janou, připomínám příslušnici generace X, začínáme naše povídání takto: *„Když se podívám na svoje vrstevníky, tak my bez mobilu a internetu nedáme ani ránu. Pořád tam něco hledáme. A když jde moje osmdesátiletá maminka na hrob dát kytky, vyfotí je a posílá mi to.“* Není to tedy evidentně jen o tom, že na mobilech a podobných zařízeních jsou pořád jen mladí lidé. Jsou to tak přitažlivé a mnohdy nápomocné nástroje, že jsme na nich „tak nějak pořád“ všichni. U mladých máme jako obecně společností tendenci vidět často hlavně negativní konotace. Závislost, kyberšikana, modré světlo, sexuální obtěžování apod., což spravedlivé jistě není. Nesnažím se se problematické chování u mladých v online prostoru bagatelizovat, ale neměli bychom vidět jen to.

O vztahu k technologiím jsme mluvily i v trochu jiném kontextu – příklad z letního tábora (a tutéž situaci v různých variacích známe ze svého okolí, myslím, všichni): *„Jsme tam, 14 dní přežíváme na louce, ve stanech, bez technologií a zdá se mi, že děti a mladí vedoucí to snázejí daleko líp než my starší, co bychom v aplikaci rádi sledovali každý mrak, jestli z něj nebude pršet.“* Jana navazuje zkušeností s rodiči táborníků, kteří by zase rádi sledovali fotky a měli přehled o téměř každé aktivitě potomků. A zase máme pomyslně na stole fakt, že se (neustálá) potřeba být online netýká jen generace Z. Co se naopak této generace začíná pomalu, ale jistě týkat, je

rodičovství. *„Stárnou nám, zeťáci. Nejvíce se v tomto věku setkávám právě s maminkami, které chodí se svými dětmi na programy Bookstart.“* V souvislosti s Bookstartem je zmíněna variabilita a určitá uvolněnost programu, kdy maminky z této generace oceňují, že obsah nemusí běžet přesně podle nalajnovaného scénáře. Není třeba, aby se všichni ve stejnou chvíli usmáli, děti synchronizovaně ukázaly na ilustraci v knížce nebo udělaly kotrmelec na tlesknutí. To už je samozřejmě hyperbola, ale věřím, že s jasnou pointou – možnost být sám sebou a mít svoje tempo. To chtějí u Jany v knihovně maminky generace Z.

Od maminek jsme se přenesly do obecnější roviny aneb co je pro sledovanou generaci důležité v knihovnickém světě. *„Být i v té knihovně přijímaný a respektovaný, prostě cítit bezpečný prostor. Takový IKEA typ – můžu si sednout na pohovku, vyzkoušet ji, aniž by mi někdo vynadal, že jsem si na ni sedl.“* Zaznělo i to, že příslušníci generace Z ocení, když doporučí knihovnici nějakou knihu a ona ji zajistí do fondu. Leč to může souviset se zmíněným doceněním jejich názoru; netuším, koho a v jakém věku by takové lehoucké pošimrání ega nepotěšilo. 😊

A co generace Z jako profesní partáci a kolegové? Jana působí v obecní knihovně sama, ale v rámci programů a dalších aktivit často s generací Z spolupracuje. *„Zdá se mi, že pro tuhle generaci neplatí to, v čem vychovali nás, že když něco řekne šéf, tak to prostě platí.“* Platí to, i kdyby mi to nedávalo smysl, důležité je, že to řekla nějaká vyšší autorita. Tohle nepřijímá generace Z, zdá se, vůbec dobře. Možná je to mladický vzdor vůči autoritě či neúcta ke starším generacím a jejich zkušenostem a možná je to právě generační rys – umět se ozvat a nebát se. Poslední zmíněné by odpovídalo tomu, jak Jana dál popisuje generaci Z: *„Obecně mi přijdou tihle mladí podnikaví, nebojí se opustit rodné hnízdo, vyjíždět studovat do zahraničí, jsou kosmopolitní a jazykově vybavení.“* U všech generací samozřejmě platí, že všichni lidé nejsou stejní, ale já s tímto pohledem souhlasím. Nášdení pro komu-

nikaci a fungování v cizích jazycích (právě i díky propojení světa online) nebo odvaha zkoušet nové věci (právě i díky informacím z online světa), to je pro generaci Z typické.

Pokud by to z článku nebylo náhodou patrné, Jana se vidí jako optimistka a přiznává, že má ráda změny: „Mám ráda, když to pádí dopředu. Člověk by měl hledat v novém a nových věcech to dobré, co nám přináší.“ Tohle vůbec

není špatný odrazový můstek pro uzavření téměř jednoho roku ve společnosti článků o generaci Z:

Hledejme v tom, co nám tato generace přináší nového, to dobré. S tím, co se nám zdá špatné, jim buď můžeme poradit, anebo vyčkejme. Vyčkejme, čím se nás zetka budou snažit přesvědčit, že to tak zlé není.

Kontakt na autorku: vandav@svkhk.cz

OKÉNKO

Knihovna Okénka – české a slovenské knihy v srdci Londýna

Jana Nahodilová

V cizině má knihovna pro krajskou komunitu zcela jedinečný význam. Pro rodiny, v nichž se mluví více jazyky, bývá přístup k českým a slovenským knihám omezený, a možnost číst rodným jazykem zásadně ovlivňuje, jak děti rozvíjejí slovní zásobu i vztah k jazyku, který běžně neslychají. Knihy navíc přinášejí nejen jazyk, ale i obrazy z českého prostředí, tradic a kultury – tedy to, co se v každodenním životě v zahraničí snadno vytrácí. Právě proto hraje knihovna v České a slovenské škole Okénko v Londýně tak důležitou roli.

Od krabic po profesionální katalog

Když v roce 2012 tři maminky založily Českou a slovenskou školu Okénko, chtěly dětem nabídnout nejen výuku jazyka, ale i kontakt s českými a slovenskými knihami. V úplných začátcích si rodiny mezi sebou knihy půjčovaly a přenášely je na výuku v krabicích. S přibývajícím dary od rodičů a krajských organizací se však sbírka rychle rozrůstala a bylo jasné, že knihy potřebují svůj systém.

V roce 2014 tak vznikla knihovna – tehdy ještě s jednoduchým katalogem v excelu a knihami uloženými v přenosných policích na kolečkách. Jak rostl počet čtenářů i knih, přibývala i potřeba

profesionální evidence. Po čase proto knihovna přešla do online katalogizačního systému Libraria a v roce 2021 – díky spolupráci s poskytovatelem e-knih Palmknihy – do systému Tritius, který využívají knihovny v České republice i na Slovensku. Tento krok umožnil čtenářům Okénka přístup k českým a slovenským e-knihám, a to i těm, které nabízí Městská knihovna v Praze. Nedávno jsme přidali do katalogu i audioknihy.

Knihovna bez hranic

Dnes má Mezinárodní knihovna Okénka přes 16 000 titulů v češtině, slovenštině i angličtině: od pohádek a dětských knih přes beletrii pro dospělé až po naučné publikace, stolní hry či audioknihy. Knihovna funguje každou sobotu při výuce školy, ale díky záškolní službě ji mohou využívat i rodiny z jiných částí Spojeného království či ze zahraničí. Po zaplacení malého ročního poplatku mají zájemci možnost půjčovat si e-knihy či audioknihy odkudkoliv na světě. A těchto služeb kupodivu využívají nejen čtenáři v zahraničí, ale také v České republice.

Knihovna Okénka je jedna z mála součástí prostorů, kde probíhá naše škola. Anglická škola, kterou si na soboty pronajímáme, nám vyhradila čtvrt prostoru jejich knihovny na české a slovenské knihy.

Čtenářství jako cesta k jazyku

Čtení je nedílnou součástí výuky v Okénku – v každé třídě je vyhrazena čtenářská hodina, během níž se děti společně seznamují s knihami, mluví o příbězích a vybírají si knížky, které si půjčují domů. V rámci čtenářských hodin během výuky se naše třídy účastní například soutěží jako Zlaté dítě. Na konci pololetí je za každou třídu vždy oceňován každý čtenář, který udělal největší pokrok nebo projevil největší nadšení pro čtení. Cílem není soutěž, ale radost z objevování nových příběhů a rozvoj jazyka.

Akce, které propojují

Knihovna pořádá během roku řadu aktivit od besed s autory a ilustrátory přes literární a vánoční festivaly až po oblíbenou **Noc s Andersenem**, kdy děti tráví večer mezi knihami, hrami a pohádkami. Významná část programu probíhá také online – čtenářské kroužky, rozhovory s autory, čtení na sociálních sítích či literární dílny dávají možnost zapojit se i těm, kdo žijí mimo Londýn. Knihovna tak propojuje krajské rodiny po celém světě. Největší akcí naší knihovny je OKÉNKOFEST, festival české a slovenské literatury pro děti a dospělé v Londýně, v jehož rámci zveme české a slovenské autory a ilustrátory, pořádáme debaty pro dospělé a workshopy pro děti a vždy připravujeme online doprovodný program, zaměřený na různé aspekty čtenářství.

Čtení spojuje i dospělé

Podpora čtenářství v Okénku míří také k do-

spělým, kteří jsou dětem vzorem. Každý měsíc se koná online **filmový a knižní klub Knihomol**, v němž se diskutuje o české a slovenské literatuře. Po setkáních často následují online rozhovory s autory a tyto záznamy jsou dlouhodobě dostupné na sociálních sítích či youtube kanálu knihovny. Okénko rovněž spolupracuje s nakladateli a knihkupci v Česku i na Slovensku, pořádá debaty o knižních novinkách a pomáhá dospělým čtenářům lépe se orientovat v současné literární nabídce.

Ocenění a spolupráce

Za svoji práci získala knihovna v roce 2021 **2. cenu v kategorii Počin školních knihoven** v rámci 29. ročníku ocenění „SUK – Čteme všichni“, které uděluje Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze. Toto uznání bylo potvrzením, že i malá krajská knihovna v zahraničí může mít velký dopad na rozvoj čtenářství.

Knihovna úzce spolupracuje s dalšími českými a slovenskými institucemi, krajskými školaми a projekty jako *Rosteme s knihou* či *Krajánek*. Společně tak posilují povědomí o české a slovenské literatuře mezi dětmi i dospělými, kteří žijí mimo domov.

Knihovna Okénka je důkazem, že i daleko od rodné země mohou knihy spojovat lidi a jazyky. Z původních krabic s několika dary se stalo živé centrum, které propojuje komunitu, inspiruje čtenáře a otevírá dětem i dospělým okénko do světa českých a slovenských příběhů.

Kontakt na autorku: info@okenko.sk

Čí knížky si nenechá ujít Lada Kabelová?

Vanda Vaničková

Při přípravě na rozhovor jsem se přesvědčila, že i výroční zprávu lze začít poutavě. Lada Kabelová, ředitelka Městské knihovny Náchod, tu za rok 2023 uvedla citátem filozofa Seneky: „Společnost knih lze volit lépe než společnost lidskou. Tím spíše si mezi knihami vybírej přátele na celý život.“ Motiv rozhovoru – přátelství s knihami a knihovnou – byl tedy jasný.

Jaká jste čtenářka?

Asi nikoho nepřekvapí, že velká. I když samozřejmě na čtení nemám stále tolik času, kolik bych chtěla. Snažím se orientovat v tom, co nabízí současná knižní produkce, a zároveň se vracím ke svým oblíbeným autorům z minulosti. Jmenovat zde jednoho či jednu a ostatní opomenout mi nepřipadá správně. Rozhodně si ale nenechám ujít žádnou z nových knih Aleny Mornštajnové a ráda se s vámi podělím o důvod. Přestože paní Alena v poslední době téměř nejezdí na akce se čtenáři, podařilo se nám ji přesvědčit a absolvovat s ní u nás v Náchodě dvě besedy, které byly vedeny s mimořádně vstřícným a komunikativním přístupem. Svým laskavým vystupováním a otevřeností dokázala navodit atmosféru, která podnítila upřímné sdílení ze strany účastníků, což se mi při čtení jejich knížek znovu vybaví.

A když se přesuneme do profesní roviny – jaká jste ředitelka?

Na tuto otázku by určitě líp odpověděli lidé z týmu knihovny. Do náchodské knihovny jsem nastoupila po půlročním období, kdy ji vedla správní rada, a zpětně si myslím, že jsem tehdy nebyla vždy příkladem vlídného vedení. O to víc si vážím toho, že jsme se během dvou let naučili spolupracovat. Ať už šlo o změny, které nejsou na první pohled vidět, jako třeba definování loka-

cí, sdílené tabulky i dokumenty, strategie rozvoje a lepší zázemí pro pracovníky, nebo o ty, které čtenáři a návštěvníci vnímají okamžitě: nový interiér oddělení pro děti, tematické členění fondu, nové služby. Určitě jsem náročná, k nim, ale i k sobě. Pokud mám jasnou vizi, dokážu za ní jít i přes překážky a těžko se vzdávám. Zároveň se snažím, aby u nás bylo dobře všem, návštěvníkům i pracovníkům.

Z knihovnického prostředí jste odešla do dějného oddělení zahraniční firmy. Čím vás knihovnický svět zlákal zpět?

Mám ráda výzvy a nečekaná nabídka vedení knihovny v menším městě rozhodně výzvou byla. Mít možnost přispět k nové tváři knihovny, být u přechodu na dokonalejší knihovní systém, měnit způsob nákupu knih i interiéry oddělení, to bylo to, co mi okamžitě začalo dávat silnou motivaci pro rychlou orientaci v současném knihovnickém světě.

Je něco, co funguje ve sféře byznysu a knihovnám by to „slušelo“ a prospělo také?

Netroufám si mluvit všeobecně, mohu vycházet jen z toho, co jsem zažila já. Napadají mě dvě věci, které stojí za zmínku. Tou první je soustředění na společný cíl. V knihovnách je častěji oslabováno tím, že do rozhodování a spolupráce vstupují osobní preference a vzájemné vztahy. Ty pak odvádějí pozornost od výsledku a zpomalují potřebné kroky.

A tou druhou je větší neochota ke změnám. Změna je zde často vnímána opatrně, protože jde o tradiční instituce s omezenými zdroji, s důrazem na stabilitu a spolehlivost. Když ale dokážeme překonat tuto setrvačnost, otevřeme si cestu k moderním a atraktivním službám.

Dnes v U nás píšeme o vás, minule jste k nám ale psala vy (pozn.: *Nové pódium v náchodském oddělení pro děti*¹). Baví vás psaní,

¹ Článek z čísla 2, 2025; dostupný zde: <https://svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20250206>

nebo je to jen jedna z povinností spojených s vedoucí pozicí?

Pokud mám téma, které si zaslouží sdílení s ostatními, a mohu se opřít o vlastní zkušenost jako v případě tohoto článku, pak mě psaní baví a jde mi docela lehce. Jinak jsem ale ráda, že břímě pravidelných příspěvků a propagace naší práce ze mě sejmuly mé kolegyně.

Citátem jsme začali, citátem (snad) skončíme – jaký je váš oblíbený?

Napadá mě jich hned několik. Duchu našeho rozhovoru by mohl posloužit třeba tento: *Každý má právo na omyl – je to přirozená součást učení a růstu.*

Kontakt na autorku: vandav@seznam.cz

REGIONÁLNÍ POKLADY

František Černý

(21. 2. 1926 Jaroměř – 12. 6. 2010 Praha)

Marcela Tobolková

Univerzitní profesor PhDr. František Černý, DrSc., byl divadelní vědec, pedagog a spisovatel. V únoru nadcházejícího roku si připomeneme jeho nedožitě 100. narozeniny.

František Černý prožil dětství a mládí v rodné Jaroměři. Narodil se do rodiny Františka Černého (1896–1968) a Marie Černé (1903–1987), rozené Mojžíšové. Tatínek byl uznávaným zahradníkem, pěstitel a šlechtitelem květin. A rovněž nadšeným ochotníkem – hercem i režisérem, který se stýkal s mnoha významnými osobnostmi. Jeho bratrem byl Ing. Jan Černý (1928–1980), taktéž pěstitel a šlechtitel květin.

Ve vzpomínkové knize **Ve městě u tří řek** najdeme mnoho zajímavého o rodině, ze které František Černý pocházel, i o životě v Jaroměři. Takto například vzpomínal na svého tatínka: *„Když tatínek promluvil, ihned každého upoutal, působil na lidi tak, jak skutečné osobnosti působí. V rozporu s tím, co v sobě nesl, byl mnohdy jeho zevnějšek. Leckdo se jistě podivil, že ten neheholy umazaný muž upracovaných rukou je*

vynikající kultivatér, šlechtitel květin, fytopatolog, stavovský pracovník, zahradnický publicista a také rázovitý filozof, veliký čtenář, milovník výtvarného umění, úspěšný ochotnický režisér a herec i dobrý znalec české historie.“ A nechy-

bí ani vzpomínka na maminku: „Kdykoli jsem chtěl, mohl jsem jí zatelefonovat, napsat, navštívit ji, a vždy jsem měl jistotu, že ji tu najdu na svém místě. Věděl jsem také, že na mě myslí a že mě kdykoli ráda uvidí. Bylo to pro mne velké štěstí, že jsem až do svého jedenašedesátého roku maminku měl. Podával jsem jí stále zprávy o naší rodině. Posílal jsem jí své knihy a články. Nikdy už nebudu mít tak oddané čtenáře svých knih, jakým byla ona. Některé mé práce četla po čase znovu. Ale i já jsem se stále zajímal o to, co se děje

v Jaroměři, co zahrada, a jak jsem mohl, tak jsem v něčem pomohl.“

František Černý absolvoval v letech 1937 až 1945 reálné gymnázium v Jaroměři a současně se vyučil zahradníkem. Studium na jaroměřském gymnáziu ukončil krátce po skončení války. Bylo mu devatenáct let. Po druhé světové válce stu-

František Černý

doval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze estetiku a slovanskou filologii. V roce 1949 získal titul PhDr. V letech 1949 až 1951 pracoval v Ústavu pro českou literaturu a současně externě vyučoval na DAMU. V roce 1956 založil Kabinet pro studium českého divadla při Ústavu české literatury, který do roku 1969 externě vedl. Podílel se na vytvoření Památníku národního písemnictví v Praze. Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy vedl v 60. letech oddělení dějin a teorie divadla, v letech 1966–1969 byl proděkanem. V roce 1968 byl jmenován profesorem, ale ustaven jím byl až v roce 1989. V letech 1989–1991 byl děkanem školy. V roce 1992 odešel do důchodu a dalších pět let působil jako předseda Společnosti bratří Čapků.

Dlouhodobě se podílel na rozvoji mezinárodních kontaktů české teatrologie, zastával významné funkce v organizaci FIRT (Mezinárodní federace pro divadelní výzkum). Přednášel na zahraničních univerzitách a kongresech. Věnoval se především dějinám českého činoherního divadla a divadelní kultury 18. až 20. století, době národního obrození a meziválečným létům.

Byl hlavním redaktorem a spoluautorem čtyřsvazkových **Dějin českého divadla**. Podílel se na řadě dalších kolektivních prací o divadle i divadlech, zejména kolem výročí a znovuotevření Národního divadla v Praze. Sestavil a redigoval knihu **Divadlo v Kotcích**. Samostatné práce věnoval herečce Haně Kvapilové či hercům Františku Smolíkovi nebo Zdeňku Štěpánkovi. Věnoval se také čapkovským studiím. Je autorem monumentální knihy **Premiéry bratří Čapků** o dramatické díle obou bratrů.

Ve svých pracích i v životě se rád vracel do svého rodného kraje. Rodnému městu věnoval kromě již zmiňované knihy **Ve městě u tří řek** i pozoruhodnou knihu **Divadelní život v Jaroměřích v letech 1819–1918**. V knize ožívají ochotníci z jaroměřských měšťanských a dělnických spolků, masopustní akce i představení loutkářů. Připomenuty jsou i zájezdy kočovných společností. **Za divadlem starým i novým** je titul druhého svazku vzpomínek, zachycujících autorova studia a pak působení v Praze od roku 1945 do roku

1969. František Černý byl od mládí i sběratelem pohlednic. Dokládá to jeho kniha **Putování se starými pohlednicemi z Hradce Králové do hor**. I ta je holdem našemu kraji.

Profesor František Černý byl významnou osobností z našeho regionu. Byl to člověk pracovitý, fundovaný, rozdávající z bohatství svých vědomostí, člověk, který se vždy snažil kladně ovlivňovat nejen jako pedagog a vědec, ale i jako charakterní člověk.

Použité zdroje:

160 let historie zahradníků a šlechtitelů Černých v Jaroměři. *Petunia Černý* [online], © 2025 Černý Seed, s. r. o. [cit. 2025-10-14]. Dostupné z: <https://www.cernyseed.cz/onas.php>.

ČERNÝ, František. Ve městě u tří řek. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2005. ISBN 80-86845-22-2.

FETTERS, Aleš. František Černý, narozen 21. února 1926 v Jaroměři: ecce homo. *U nás: knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2006, roč. 16, č. 1, s. 35. ISSN 0862-9366.

FETTERS, Aleš. *Malý slovník regionálních autorů: Literární tradice našeho kraje*. V Hradci Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2012. ISBN 978-80-7052-104-5.

František Černý, teatrolog, historik českého divadla. *Slovník české literatury po roce 1945* [online], © ÚČL AV ČR, 2006–2008 [cit. 2025-10-13]. Dostupné z: <https://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=278&hl=františek+černý+> (Převzatá fotografie)

František Černý, životopis. *Databáze knih* [online], © 2008–2025 [cit. 2025-10-14]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/frantisek-cerny-2232>.

UHLÍŘ, Jiří. Jaroměřští zahradníci – šlechtitelé květin František a Jan Černí, kteří proslavili město. *Náchodský deník*. 2008, roč. 17, č. 179, s. 7. ISSN 1802-1026.

Kontakt na autorku:
marcela.tobolkova@svkhk.cz

POZNÁMKY

POZNÁMKY

Komiksový festival Prásk! v Knihovně města Hradce Králové

Do čísla přispěli:

Mgr. Lucie Baštová – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **Bc. Vladimíra Buchtová** – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **Miroslava Cvejnová** – Městská knihovna Dobruška, **Aneta Davidová, DiS.** – Místní knihovna Kozojídky, **Mgr. Martina Opršalová Dašková** – Knihovna Muzea východních Čech v HK, **Bc. Klára Havlová** – Městská knihovna Náchod, **Mgr. Hana Hornychová** – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **Mgr. Adam Hošek** – Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně, **Bc. Kateřina Hubertová** – Knihovna města Hradce Králové, **Miloslava Koncošová** – Obecní knihovna Studnice, **Mgr. Iva Košťálová** – Knihovna města Hradce Králové, **Mgr. Marek Nagy, Ph.D.** – Knihovna města Hradce Králové, **Mgr. Petra Řoutilová** – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **Bc. Eva Semrádová** – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **Mgr. Radka Spěváčková** – Městská knihovna Jihlava, **Mgr. Marcela Tobolková** – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **Mgr. Vanda Vaníčková, Ph.D.** – lektorka dalšího vzdělávání, **Adéla Vlachová** – Městská knihovna Náchod, **Mgr. Vladislav Walter** – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, **MgA. Jan Wilda** – Městská knihovna Lázně Bělohrad, **Jana Nahodilová** – knihovna České a slovenské školy Okénko v Londýně.

Digitální knihovna Královéhradeckého kraje

- dokumenty z fondu SvKHK a dalších knihoven kraje
- v režimu DNNT
- 90 % obsahu lze prohlížet vzdáleně kdykoli a odkudkoli
- více než 5,7 tisíce monografií a 400 titulů periodik
- virtuální sbírky a uživatelské seznamy ♥

 <p>Na Sever</p> <p>Od polárních výprav až po Hamleta</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Jakub Hron</p> <p>Jakub Hron (1840-1921), též zvaný Metánovský, byl učitel a nadšený vynálezce</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Textilní průmysl</p> <p>Typické pro náš kraj - lnářství, bavlnářství, tkalcovství...</p> <p>Sbírka</p>
 <p>Viktor Fischl</p> <p>Viktor Fischl (1912-2006), básník, prozaik, novinář a překladatel, nar. v Hradci Králové</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Egon Hostovský</p> <p>Egon Hostovský (1908-1973), prozaik, redaktor a novinář, nar. v Hronově</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Fráňa Šrámek</p> <p>Fráňa Šrámek (1877-1952), básník, prozaik, dramatik, nar. v Sobotce</p> <p>Sbírka</p>
 <p>Věnceslava Lužická</p> <p>Věnceslava Lužická (1832-1920), vl. jm. Anna Srbová, spisovatelka, publicistka, nar. v Hořicích</p> <p>Sbírka</p>	 <p>František Smotlacha</p> <p>František Smotlacha (1884-1956), mykolog a zakladatel čes. vysokoškolského sportu, nar. v HK</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Božena Viková-Kunětická</p> <p>Božena Viková-Kunětická (1862-1934), politička, spisovatelka a dramatická</p> <p>Sbírka</p>
 <p>Městská knihovna Náchod</p> <p>Dokumenty z fondu Městské knihovny Náchod</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Muzeum východních Čech v Hradci Králové</p> <p>Dokumenty z fondu Muzea východních Čech v Hradci Králové</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Regionální muzeum a galerie v Jičíně</p> <p>Dokumenty z fondu Regionálního muzea a galerie v Jičíně</p> <p>Sbírka</p>
 <p>Vladimír Preclík</p> <p>Vladimír Preclík (1929-2008), sochař, malíř, řezbář, rodák z Hradce Králové</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Josef Durdík</p> <p>Josef Durdík (1837-1902), filosof, psycholog, překladatel, lit. kritik, poslanec. Rodák z Hořic.</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Josef Gočár</p> <p>Josef Gočár (1880-1945), významný architekt a urbanista, spjatý s Hradcem Králové</p> <p>Sbírka</p>
 <p>Alois Jirásek</p> <p>Alois Jirásek (1851-1930), prozaik, dramatik, gymnaziální profesor, politik, rodák z Hronova</p> <p>Sbírka</p>	 <p>František Ulrich</p> <p>František Ulrich (1859-1939), starosta Hradce Králové, advokát, poslanec</p> <p>Sbírka</p>	 <p>Josef Štolba</p> <p>Josef Štolba (1846-1930), dramatik, spisovatel, právník, rodák z Hradce Králové</p> <p>Sbírka</p>

Nový název, stejná adresa!
<https://kramerius.svkhk.cz>